

R A P P O R T Nr. 61

**WET VAN 17 FEBRUARI 1997 BETREFFENDE DE NACHTARBEID -
UITVOERING VAN ARTIKEL 11 (JAARLIJKS VERSLAG VAN
DE NATIONALE ARBEIDSRAAD)**

17 december 2003

1.724-1

INHOUDSOPGAVE

	<u>Bladzijde</u>
I. INLEIDING	2
II. DE BEPALINGEN VAN DE WET VAN 17 FEBRUARI 1997 BETREFFENDE DE NACTARBEID DIE IN EEN ONDERHANDELING/RAADPLEGING VOORZIEN	2
A. Opmerking vooraf: behoud van de bestaande regelingen	2
B. Beginselen inzake onderhandeling/raadpleging	3
1. Bestaande arbeidsregeling met nachtprestaties	3
2. Nieuwe arbeidsregeling met nachtprestaties	3
a. Eerste fase	3
b. Tweede fase	4
III. TENDENSEN EN SAMENVATTENDE TABELLEN	4
A. Verslagen van de raadplegingen - tendensen	5
1. Periode 1998-1999	5
2. Periode 2000-2001	11
B. Collectieve arbeidsovereenkomsten : tendensen	25
1. Algemeen	25
2. Specifiek	26
a. Akkoorden tot invoering of vervanging van een stelsel	26
b. Akkoorden tot uitbreiding van het stelsel naar werknemers	26

TOT BESLUIT

27

BIJLAGEN (38/D.03-45 bis)

Periode 1998-1999

BIJLAGE 1 - Overzicht van de raadplegingsverslagen

BIJLAGE 2 - Overzicht van de collectieve arbeidsovereenkomsten

Periode 2000-2001

BIJLAGE 3 - Overzicht van de raadplegingsverslagen

BIJLAGE 4 - Overzicht van de collectieve arbeidsovereenkomsten

BIJLAGE 5 - Evolutie van de nachtarbeid 1999-2002/ uitgesplitst per sector

R A P P O R T Nr. 61

Krachtens artikel 11 van de wet van 17 februari 1997 betreffende de nachtarbeid moet de Nationale Arbeidsraad jaarlijks een verslag over de nachtarbeid en de evolutie ervan ter beschikking stellen van de federale regering en de federale wetgevende kamers.

De bespreking van deze kwestie werd toevertrouw aan de commissie Individuele Arbeidsverhoudingen.

Op verslag van die commissie heeft de Raad op 17 december 2003 het volgende rapport uitgebracht.

x x x

RAPPORT VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. INLEIDING

Krachtens artikel 11 van de wet van 17 februari 1997 betreffende de nachtarbeid moet de Nationale Arbeidsraad jaarlijks een verslag over de nachtarbeid en de evolutie ervan ter beschikking stellen van de federale regering en de federale wetgevende kamers.

In dat perspectief heeft de Raad de Algemene Directie Collectieve Arbeidsbetrekkingen van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg gevraagd een rondvraag te organiseren bij de voorzitters van de paritaire comités over de evolutie van het volume van de nachtarbeid in hun sector, het aantal betrokken werknemers en de lijst van punten waarover in toepassing van het koninklijk besluit van 16 april 1998 tot uitvoering van de wet van 17 februari 1997 in de onderneming raadpleging moest worden gehouden.

Tevens werden bij die dienst de verslagen van de raadplegingen binnen de ondernemingen (artikel 38, § 3 van de Arbeidswet) en de gesloten en neergelegde collectieve arbeidsovereenkomsten (artikel 38, § 1 van de arbeidswet) opgevraagd.

Voornoemde gegevens werden tweemaal opgevraagd, een eerste maal voor de periode 1998-1999 en een tweede maal voor de periode 2000-2001.

Het is op basis van die gegevens dat het rapport werd opgesteld. Vooraleer in te gaan op het eigenlijke verslag wordt eerst een overzicht gegeven van de bepalingen van de wet van 17 februari 1997 die in een onderhandeling of raadpleging voorzien. In een tweede luik wordt de tendens weergegeven van de verslagen van de raadplegingen binnen de ondernemingen en de gesloten en neergelegde collectieve arbeidsovereenkomsten.

II. DE BEPALINGEN VAN DE WET VAN 17 FEBRUARI 1997 BETREFFENDE DE NACTARBEID DIE IN EEN ONDERHANDELING/RAADPLEGING VOORZIEN

A. Opmerking vooraf: behoud van de bestaande regelingen

De wet is niet van toepassing op de bestaande regelingen. Zij moeten wel vanaf de inwerkingtreding van de wet worden opengesteld voor vrouwen.

B. Beginselen inzake onderhandeling/raadpleging

1. Bestaande arbeidsregeling met nachtprestaties

Vanaf de inwerkingtreding van de wet van 17 februari 1997 op 8 april 1998 moet de werkgever de werknemers (OR/VA/werknemers) raadplegen over de noodzakelijke aanpassingen van de arbeidsvoorwaarden van de werknemers tewerkgesteld in arbeidsregelingen waarin vrouwen vroeger niet mochten werken.

Deze raadplegingen betreffen:

- de naleving van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 46;
- de nodige veiligheidsmaatregelen;
- de mogelijkheden inzake kinderopvang;
- de gelijke behandeling van mannen en vrouwen op het stuk van de bezoldiging;
- het aantal betrokken werknemers.

Het verslag van die raadplegingen moet aan de voorzitter van het paritair comité worden overgezonden.

2. Nieuwe arbeidsregeling met nachtprestaties

a. Eerste fase

In een eerste fase moet de werkgever de werknemers (OR/VA/werknemers) raadplegen over de noodzakelijke aanpassingen van de arbeidsvoorwaarden.

Deze raadplegingen betreffen:

- de naleving van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 46;

- de nodige veiligheidsmaatregelen;
- de mogelijkheden inzake kinderopvang;
- de gelijke behandeling van mannen en vrouwen op het stuk van de bezoldiging;
- het aantal betrokken werknemers.

Het verslag van die raadplegingen moet aan de voorzitter van het paritair comité worden overgezonden.

b. Tweede fase

De tweede fase van de procedure verschilt naargelang er een vakbondsafvaardiging is in de onderneming:

- er is een vakbondsafvaardiging in de onderneming: sluiten van een collectieve arbeidsovereenkomst met alle organisaties die in de vakbondsafvaardiging zijn vertegenwoordigd;
- er is geen vakbondsafvaardiging: de procedure van wijziging van het arbeidsreglement.

III. TENDENSEN EN SAMENVATTENDE TABELLEN

De tabellen die als bijlage zijn opgenomen, werden op basis van de volgende elementen gemaakt:

- de verslagen van de raadplegingen in de ondernemingen;
- de gesloten en neergelegde collectieve arbeidsovereenkomsten.

Hierna worden de tendensen ervan samengevat.

A. Verslagen van de raadplegingen - tendensen

Zoals reeds vermeld in de inleiding, heeft de Nationale Arbeidsraad, in uitvoering van de wet van 17 februari 1997 betreffende de nachtarbeid, de Algemene Directie Collectieve Arbeidsbetrekkingen van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg verzocht om een rondvraag te organiseren bij de voorzitters van de paritaire comités over de evolutie van het volume van de nachtarbeid in hun sector, het aantal betrokken werknemers en de lijst van punten waarover in toepassing van het koninklijk besluit van 16 april 1998 tot uitvoering van de wet van 17 februari 1997 in de onderneming raadpleging moet worden gehouden.

In kader van laatstgenoemd punt werd aan de paritaire comités ook gevraagd de aan hen opgestuurde raadplegingsverslagen uit de ondernemingen over te maken.

Deze rondvraag werd tweemaal georganiseerd, een eerste keer voor de periode 1998-1999 en een tweede maal voor de periode 2000-2001.

1. Periode 1998-1999

- a. Op de rondvraag voor die periode werd geantwoord door de voorzitters¹ van 20 paritaire comités of subcomités.

Het gaat om de volgende paritaire comités of subcomités:

- het paritair subcomité voor het bedrijf der grint- en zandgroeven welke in openlucht geëxploiteerd worden in de provincies Antwerpen, West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Limburg (nr. 102.06);
- het paritair comité voor de metaal-, machine- en elektrische bouw (nr. 111);
- het paritair subcomité voor de pannenbakkerijen (nr. 113.04);
- het paritair comité voor de scheikundige nijverheid (nr. 116);

¹ In totaal zes voorzitters.

- het paritair comité voor de voedingsnijverheid (nr. 118);
- het paritair comité voor de handel in voedingswaren (nr. 119);
- het paritair comité voor de textielnijverheid en het breiwerk (nr. 120) en het paritair comité voor de bedienden van de textielnijverheid en het breiwerk (nr. 214);
- het paritair comité voor het bouwbedrijf (nr. 124);
- het paritair comité voor de stoffering en de houtbewerking (nr. 126);
- het paritair comité voor het vervoer (nr. 140);
- het paritair comité voor de bedienden uit de scheikundige nijverheid (nr. 207);
- het paritair comité voor de bedienden van de papier- en kartonbewerking (nr. 222);
- het nationaal paritair comité voor de sport (nr. 223);
- het paritair subcomité voor de exploitatie van bioscoopzalen (nr. 303.03);
- het paritair comité voor het hotelbedrijf (nr. 302);
- het paritair comité voor de beursvennootschappen (nr. 309);
- het paritair comité voor de opvoedings- en huisvestingsinrichtingen (nr. 319);
- het paritair subcomité voor het stads- en streekvervoer van het Vlaamse Gewest (nr. 328.01);
- het paritair comité voor de socio-culturele sector (nr. 329).

b. Er werden 74 raadplegingsverslagen bij die antwoorden gevoegd

In 23 gevallen gaat het om dezelfde verslagen daar de raadplegingen betrekking hebben op twee paritaire comités met verschillende benamingen maar voor dezelfde sector, (d.i. de scheikundige nijverheid, het gaat om de paritaire comités nr. 116 en nr. 207, en de textielnijverheid, het gaat om de paritaire comités nr. 120 en 214).

Per paritair comité kunnen de volgende elementen worden aangegeven :

- wat het paritair subcomité nr. 102.06 betreft, werd er geen verslag van de raadplegingen overgezonden; er wordt in die sector namelijk geen nachtarbeid verricht;
- met betrekking tot het paritair comité nr. 111 werd er ook geen verslag overgezonden;
- wat het paritair subcomité nr. 113.04 betreft, wijst de voorzitter erop dat ongeveer 20 werknemers, maar geen vrouwen, 's nachts met onderhoudsopdrachten (geen productie) worden belast in de ondernemingen die onder dit paritair subcomité ressorteren.

Er werd geen verslag van de raadplegingen overgezonden.

- wat de paritaire comités nr. 116 en nr. 207 betreft:

* 18 ondernemingen die onder het paritair comité nr. 116 ressorteren, zijn tot raadplegingen overgegaan en hebben een verslag overgezonden².

In het algemeen worden de vier thema's van de raadpleging besproken, doch in vormen die verschillen naar gelang van de onderneming, gaande van de constatering dat de regelingen worden toegepast/nageleefd tot de verbintenis om concrete acties te voeren voornamelijk op het stuk van infrastructuur (gezondheid/veiligheid), vervoer en kinderopvang (vooral voor tijdelijke en onoverkomelijke problemen).

² Eén van die ondernemingen heeft een afschrift van haar aangepaste arbeidsreglement doen toekomen en een andere onderneming heeft meegedeeld dat er raadplegingen aan de gang zijn.

Inzake het aantal werknemers wordt de volgende informatie meegedeeld: ofwel het aantal reeds tewerkgestelde werknemers (mannen en vrouwen of mannen), ofwel een percentage van het hele personeelsbestand, ofwel het verwachte aantal werknemers vanwege de openstelling voor vrouwen. In 4 van de 7 gevallen waarin de informatie niet wordt doorgegeven, wordt verwezen naar de onmogelijkheid om op voorhand een evaluatie te verrichten. Opgemerkt dient te worden, dat het niet mogelijk is om op basis van de meegedeelde gegevens het precieze aantal (mogelijk) betrokken vrouwen op basis van de meegedeelde gegevens in te schatten.

In 11 gevallen vonden de raadplegingen in de ondernemingsraad plaats, in 4 gevallen werd de vakbondsafvaardiging geraadpleegd en in één geval werden de werknemers bij de raadpleging betrokken.

- * 11 ondernemingen die onder het paritair comité nr. 207 vallen, zijn tot raadplegingen overgegaan en hebben een verslag overgezonden. Er dient aan te worden herinnerd dat 7 verslagen overeenkomen met de verslagen die in het kader van het paritair comité nr. 116 werden opgesteld.

In 10 ondernemingen hebben de raadplegingen binnen de ondernemingsraad plaatsgevonden. In 1 geval werden de werknemers erbij betrokken.

Net als in het paritair comité nr. 116, werden ook hier de vier thema's besproken.

In één onderneming blijkt dat er geen bereidheid is om de nachtarbeid voor vrouwen open te stellen, gelet op de aard van het werk en de onaangepaste infrastructuur.

- wat het paritair comité nr. 118 betreft, hebben 16 ondernemingen die eronder ressorteren een verslag overgezonden³.

Voor de helft van die ondernemingen is het verslag vrij schematisch. Bij de andere ondernemingen is het verslag uitgebreider, zonder dat daarom de vier verplichte thema's worden behandeld. Slechts voor 3 gevallen wordt het aantal tewerkgestelde werknemers of potentieel inzetbare werknemers aangegeven.

³ Eén onderneming heeft zonder verdere formaliteiten haar arbeidsreglement toegestuurd samen met een handtekeningregister waarin twee op vijf werknemers opmerkingen maken over de nauwkeurigheid van de dagdienstroosters.

In 8 gevallen vonden de raadplegingen in de ondernemingsraad plaats, in 5 gevallen werd de vakbondsafvaardiging bij de raadpleging betrokken (in 1 geval het comité VGV en in 2 gevallen de werknemers).

- wat het paritair comité nr. 119 betreft, hebben 2 ondernemingen hun verslag doen toekomen. De vier thema's worden daarin behandeld en er wordt telkens aangeduid of er al dan niet problemen zijn. Het aantal werknemers (1 tot 19 onder wie 2 vrouwen) wordt erin vermeld.

- voor het paritair comité nr. 120 en nr. 214 werden 16 raadplegingsverslagen overgemaakt.

Deze raadplegingen moeten gezien worden in de specifieke context van de in de sector gesloten collectieve arbeidsovereenkomsten waarin begeleidingsmaatregelen inzake nachtarbeid zijn vastgesteld⁴. De overeenkomst bepaalt immers dat ze de onderwerpen regelt die bij koninklijk besluit zijn vastgesteld en dat de raadplegingen zich inhoudelijk beperken tot wat in de overeenkomst is behandeld.

In het raam van deze raadplegingen werd bijgevolg vooral informatie uitgewisseld en gediscussieerd over de voornoemde collectieve arbeidsovereenkomst en de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 46. De vier thema's die in de wet van 17 februari 1997 zijn vastgesteld, werden aldus niet systematisch behandeld of werden althans niet gerapporteerd.

⁴ Deze sectorale arbeidsovereenkomst bepaalt het volgende:

- loon: de bestaande premies en coëfficiënten worden toegepast en het beginsel van de gelijke beloning wordt bevestigd;
- vrijwilligheid: beginsel van de CAO nr. 46 alsook uitvoering van de bepalingen van die CAO in het raam van de toegang tot of de overgang naar nachtarbeid (regels inzake kennismakingsperiode);
- veiligheid:
 - * er kunnen zich fysieke, psychische en morele problemen voordoen die vroeger niet voorkwamen;
 - * er moeten specifieke maatregelen worden genomen;
 - * er wordt een vertrouwenspersoon aangewezen (bedreiging van fysieke en morele integriteit) die de nodige maatregelen kan nemen;
 - * het CPBW moet de problematiek bespreken, regels vastleggen en de resultaten ervan opvolgen;
- zwangerschaps- en moederschapsbescherming: er wordt herinnerd aan de bepalingen van de arbeidswet en de CAO nr. 46;
- kinderopvang: mogelijkheid van een schriftelijke gemotiveerde aanvraag in geval van onoverkomelijke problemen, met het oog op overplaatsing. Die overplaatsing wordt toegestaan tenzij dit voor de werkgever onmogelijk is (gemotiveerd antwoord);
- dwingende familiale redenen: er wordt herinnerd aan de bepalingen van de CAO nr. 45 en een specifieke procedure om overplaatsing aan te vragen.

Er is voorzien in evaluatie op basis van het verslag dat jaarlijks zal worden uitgebracht.

- wat het paritair comité nr. 124 betreft, dient erop gewezen te worden dat de raadpleging waarvan verslag werd gedaan, ook de naleving van de procedure tot wijziging van het arbeidsreglement beoogt.
- voor het paritair comité nr. 126 werd geen verslag overgezonden.
- wat het paritair comité nr. 140 betreft, hebben 7 ondernemingen een verslag van de raadplegingen overgezonden. In 1 geval vonden de raadplegingen in de ondernemingsraad plaats, in 2 gevallen werd de vakbondsafvaardiging bij de raadpleging betrokken en in 2 andere gevallen de werknemers.

In 4 gevallen beoogt de procedure de invoering van een nieuwe arbeidsregeling in de onderneming zonder dat daaromtrent aanwijzingen worden gegeven.

In de 3 andere gevallen wordt een modelformulier gebruikt waarin de raadplegingselementen schematisch zijn weergegeven.

- wat het paritair comité nr. 222 betreft, hebben 3 ondernemingen een verslag van de in de ondernemingsraad gehouden raadplegingen overgezonden. De vier thema's worden erin vermeld. Er bestaat een zekere wil (te voeren onderzoek) om aangepaste veiligheidsmaatregelen te treffen. Op het stuk van kinderopvang wordt geen initiatief in het vooruitzicht gesteld; in 2 gevallen zal de kwestie met de betrokken werknemer of naar gelang de gezinstoestand onderzocht worden.
- wat het paritair comité nr. 223 betreft, meldt de voorzitter dat er geen nacht-arbeid wordt verricht.
- met betrekking tot het paritair subcomité nr. 303.03 wijst de voorzitter erop dat de sector een collectieve arbeidsovereenkomst inzake nachtarbeid heeft gesloten.

Er werd geen verslag overgezonden.

- wat het paritair comité nr. 302 betreft, hebben 3 ondernemingen de werknemers geraadpleegd.

De verschillende thema's worden erin besproken : inzake veiligheid worden de maatregelen vermeld (vooral de mogelijkheid om gemakkelijk de gerant te kunnen spreken).

Er wordt aangegeven om hoeveel werknemers het gaat, nl. respectievelijk 1, 3 en 5 personen.

- met betrekking tot het paritair comité nr. 309 heeft 1 onderneming raadplegingen binnen de ondernemingsraad georganiseerd. Er wordt geen bijzondere voorziening aangegeven en het aantal werknemers wordt niet ingeschat.
- met betrekking tot het paritair comité nr. 319, heeft 1 onderneming de vakbondsafvaardiging geraadpleegd. De nachtarbeid bestaat in de wakende nachten en wordt occasioneel verricht.
- wat het paritair subcomité nr. 328.01 betreft, meldt de voorzitter dat er 's nachts tot 1 uur wordt gewerkt met de instemming van de vakbondsafvaardiging.

Er werd geen verslag overgezonden.

- met betrekking tot het paritair comité nr. 329 deelt de voorzitter mee dat de sector een advies heeft uitgebracht dat nachtarbeid toestaat en dat ook een collectieve arbeidsovereenkomst werd gesloten.

Er werd geen verslag overgezonden.

2. Periode 2000-2001

- a. Op de nieuwe rondvraag voor de periode 2000-2001 werd geantwoord door de voorzitters van 69 paritaire comités of subcomités.

Het gaat om de volgende paritaire comités of subcomités:

- het paritair subcomité voor het bedrijf der grint en zandgroeven welke in openlucht geëxploiteerd worden in de provincies Antwerpen, West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Limburg (nr. 102.06);
- het paritair comité voor de cementfabrieken (nr. 106.01);
- het paritair subcomité voor de cementagglomeraten (nr. 106.02);

- het paritair subcomité voor de vezelcement (nr. 106.03);
- het paritair comité voor het kleding- en confectiebedrijf (nr. 109);
- het paritair comité voor de textielverzorging (nr. 110);
- het paritair comité voor de metaal-, machine- en elektrische bouw (nr. 111);
- het paritair comité voor het ceramiekbedrijf (nr. 113);
- het paritair subcomité voor het faience- en het porseleinbedrijf, de sanitaire artikelen en de schuurproducten en het ceramisch aardewerk (nr. 113.01);
- het paritair subcomité voor de ondernemingen voor ceramiekbekleding en vloertegels (nr. 113.02);
- het paritair subcomité voor vuurvaste producten (nr. 113.03);
- het paritair comité voor de steenbakkerij (nr. 114);
- het paritair comité voor de scheikundige nijverheid (nr. 116);
- het paritair comité voor de voedingsnijverheid (nr. 118);
- het paritair comité voor de handel in voedingswaren (nr. 119);
- het paritair comité voor de textielnijverheid en het breiwerk (nr. 120);
- het paritair subcomité voor de textielnijverheid uit het administratief arrondissement Verviers (nr. 120.01);
- het paritair subcomité voor het vervaardigen van en de handel in zakken in jute of in vervangingsmaterialen (nr. 120.03);

- het paritair comité voor de schoonmaak en ontsmettingsondernemingen (nr. 121);
- het paritair comité voor het bouwbedrijf (nr. 124);
- het paritair comité voor de stoffering en de houtbewerking (nr. 126);
- het paritair comité voor de handel in brandstoffen (nr. 127);
- het paritair subcomité voor de leerlooierij (nr. 128.01);
- het paritair subcomité voor de schoeiselindustrie, de laarzenmakers en de maatwerkers (nr. 128.02);
- het paritair subcomité voor het marokijnwerk (nr. 128.03);
- het paritair subcomité voor de zadelmakerij, de vervaardiging van riemen en industriële artikelen in leder (nr. 128.05);
- het paritair subcomité voor de orthopedische schoeisels (nr. 128.06);
- het paritair comité voor het drukkerij-, grafische kunst- en dagbladbedrijf (nr. 130);
- het paritair comité voor de binnenscheepvaart (nr. 139);
- het paritair subcomité voor de sleepdiensten (nr.139.01);
- het paritair comité voor het vervoer - subsector goederenvervoer (nr. 140.04);
- het paritair subcomité voor de terugwinning van metalen (nr. 142.01);

- het paritair subcomité voor de terugwinning van lompem (nr. 142.02);
- het paritair subcomité voor de terugwinning van papier (nr. 142.03):
- het paritair subcomité voor de haarsnijderijen (nr. 148.01);
- het paritair subcomité voor de industriële en ambachtelijke fabricage van bontwerk (nr. 148.03);
- het paritair subcomité voor de pelslooierijen (nr. 148.05);
- het paritair comité voor gewoon pottengoed in potaarde (nr. 150);
- het paritair comité voor de bedienden uit de scheikundige nijverheid (nr. 207);
- het paritair comité voor de bedienden van de textielnijverheid en het breiwerk (nr. 214);
- het paritair comité voor de erkende controleorganismen (nr. 219);
- het paritair comité voor de bedienden uit de voedingsnijverheid (nr. 220);
- het paritair comité voor de bedienden uit de papiernijverheid (nr. 221);
- het paritair comité voor de bedienden van de papier- en kartonbewerking (nr. 222);
- het Nationaal Paritair Comité voor de sport (nr. 223);
- het paritair comité voor de bedienden uit de internationale handel, het vervoer en de aanverwante bedrijfstakken (nr. 226);

- het paritair comité voor het hotelbedrijf (nr. 302);
- het paritair comité voor het filmbedrijf (nr. 303);
- het paritair subcomité voor de filmproductie (nr. 303.01);
- het paritair subcomité voor de verdeling van films (nr. 303.02);
- het paritair subcomité voor de exploitatie van bioscoopzalen (nr. 303.03);
- het paritair subcomité voor de technische filmbedrijvigheid (nr. 303.04);
- het paritair comité voor het vermakelijkheidsbedrijf (nr. 304);
- het paritair comité voor de banksector (nr. 310)
- het paritair comité voor de grote kleinhandelszaken (nr. 311);
- het paritair comité voor de warenhuizen (nr. 312);
- het paritair comité voor de apotheken en tarificatiediensten (nr. 313);
- het paritair comité voor het kappersbedrijf en de schoonheidszorgen (nr. 314);
- het paritair comité voor de koopvaardij (nr.316);
- het paritair comité voor de bewakingsdiensten (nr. 317);
- het paritair subcomité voor de diensten voor gezins- en bejaardenhulp van de Vlaamse Gemeenschap (nr. 318.02);

- het paritair subcomité voor de opvoedings- en huisvestingsinrichtingen van de Vlaamse Gemeenschap (nr. 319.01);
 - het paritair comité voor de begrafenisondernemingen (nr. 320);
 - het paritair comité voor de groothandelaarsverdelers in geneesmiddelen (nr. 321);
 - het paritair comité voor de diamantnijverheid en - handel (nr. 324);
 - het paritair comité voor het gas- en elektriciteitsbedrijf (nr. 326);
 - het paritair comité voor de beschutte werkplaatsen en de sociale werkplaatsen (nr. 327);
 - het paritair subcomité voor het stads- en streekvervoer van het Vlaamse Gewest (nr. 328.01);
 - het paritair comité voor de socio-culturele sector (nr. 329).
- b. Bij die antwoorden werden 39 raadplegingsverslagen uit ondernemingen gevoegd. Slechts een beperkt aantal voorzitters gaf een sectoraal verslag.

Wat de raadplegingsverslagen uit de ondernemingen betreft, dient opgemerkt te worden dat het in 6 gevallen gaat om hetzelfde verslag. Deze verslagen komen van ondernemingen uit de scheikundige nijverheid maar werden naar twee paritaire comités gestuurd, respectievelijk dat voor arbeiders en bedienden.

Per paritair comité kunnen de volgende elementen worden aangegeven:

- voor het paritair subcomité nr. 102.06, merkt de voorzitter op dat de toepassing van de wet nachtarbeid in de sector der grint en zandgroeven welke in openlucht geëxploiteerd worden, zonder voorwerp is aangezien de bedrijvigheid ingevolge een Vlaams decreet moet worden stopgezet.

Voor de sector witzand worden cijfers meegedeeld aangaande het aantal betrokken werknemers. In totaal 29,10% van de arbeiders verrichten prestaties met nachtarbeid. Van de arbeiders zijn er geen die nachtprestaties leveren.

Er werden geen verslagen van raadplegingen in ondernemingen overgezonden;

- wat de paritair subcomités nr. 106.01, 106.02 en 106.03 betreft, wijst de voorzitter erop dat hij geen verslagen van de ondernemingen heeft ontvangen.

Er worden ook geen sectorale gegevens meegedeeld;

- wat het paritair comité nr. 109 betreft, deelt de voorzitter mee dat het fenomeen nachtarbeid in deze sector erg marginaal is. Binnen de enkele bedrijven waar toch nachtarbeid wordt verricht, wordt, volgens de voorzitter de wet strikt nageleefd en toegepast. Hij vermeldt ook nog dat de sector niet beschikt over bijkomende statistische gegevens inzake het volume nachtarbeid en het aantal betrokken werknemers.

Er werden geen verslagen van raadplegingen in ondernemingen overgezonden;

- wat het paritair comité nr. 110 betreft, meldt de voorzitter dat er geen nachtarbeid wordt verricht;
- wat het paritair comité nr. 111 betreft, deelt de voorzitter mee dat het niet mogelijk is om tegen de vooropgestelde datum verslag uit te brengen.

Er werden ook geen raadplegingsverslagen uit ondernemingen overgezonden;

- wat het paritair comité nr. 113 en de paritaire subcomités nr. 113.01, 113.02 en 113.03 betreffen, meldt de voorzitter dat er in deze sectoren geen nachtarbeid meer wordt verricht gezien de economische moeilijkheden waarmee ze kampen;
- wat het paritair comité nr. 114 betreft, meldt de voorzitter dat het paritair comité niet over voldoende informatie beschikt om verslag inzake het volume nachtarbeid te kunnen uitbrengen. Er werd afgesproken dat de werkgeversfederatie de bedrijven daaromtrent zal bevragen;

- wat het paritair comité nr. 116 en 207 betreft:

- * heeft de voorzitter van deze paritaire comités voor de scheikundige nijverheid een sectoraal verslag opgemaakt op basis van een representatieve steekproef. Deze steekproef geeft een beeld van het aantal betrokken werknemers.

Daarin staat dat het belang van ploegenarbeid in de scheikundige nijverheid niet meer hoeft bewezen te worden : gemiddeld 70% van de arbeiders van de steekproef werken in ploegen; 53% van de arbeiders en 10% van de arbeidsters zijn betrokken in arbeidsstelsels met nachtprestaties. Bij de bedienden werken gemiddeld 12% in ploegen; 13% van de mannen en 0,5% van de vrouwen zijn betrokken in arbeidsstelsels met nachtprestaties;

- * hebben 15 ondernemingen die onder het paritair comité nr. 116 ressorteren hun verslag overgezonden;
- * hebben 8 ondernemingen die onder het paritair comité nr. 207 ressorteren hun verslag overgezonden.

In het algemeen wordt tijdens die raadplegingen de sectorale collectieve arbeidsovereenkomst⁵ nachtarbeid verspreid en toegelicht. Het is niet altijd duidelijk of de vier verplichte thema's systematisch worden behandeld. Meestal gaat het om een loutere vermelding in de notulen;

- wat het paritair comité nr. 118 betreft, werden 2 twee verslagen overgemaakt. In het ene geval gaat het om een verslag van de in de ondernemingsraad gehouden raadplegingen en in het andere geval om een modelformulier waarin de raadplegingen schematisch zijn weergegeven. In de twee verslagen worden de verplichte thema's behandeld.

⁵ Deze sectorale collectieve arbeidsovereenkomst bepaalt het volgende:

- kennismakingsperiode
- overstapregeling en zwangerschaps- en moederschapsbescherming: er wordt herinnerd aan de bepalingen van de CAO nr. 46
- kinderopvang: organiseren van op elkaar afgestemde shiftregimes voor gehuwden en samenwonenden
- vervoer: terugbetaling van 100% van het abonnement en voorzien van vervoer indien de woonwerkverplaatsing meer dan 4 uur bedraagt.
- de gelijke behandeling van mannen en vrouwen wordt gewaarborgd
- loon: de bestaande premies worden bevestigd
- raadpleging: ondernemingen die nachtarbeid uitbreiden naar vrouwen moeten de voorzieningen inzake veiligheid en hygiëne voorleggen aan CPBW, de werkgevers verbinden zich ertoe de sectorale CAO te lichten op de OR.

Er werd geen sectoraal verslag omtrent het volume van de nachtarbeid opgesteld;

- wat het paritair comité nr. 119 betreft, deelt de voorzitter mee dat hij over geen gegevens beschikt.
- wat het paritair comité nr. 120 betreft, meldt de voorzitter dat het onmogelijk is om tegen de vooropgestelde datum te rapporteren. Het onderwerp wordt wel terug op de agenda geplaatst;
- wat het paritair subcomité nr. 120.01 betreft, deelt de voorzitter mee dat de nachtarbeid slechts een gering aantal werknemers betreft in die sector. Hij vermeldt dat tot nu toe geen verslagen werden overgemaakt aan het paritair comité;
- wat het paritair subcomité nr. 120.03 betreft, meldt de voorzitter dat in deze sector geen nachtarbeid voorkomt;
- wat het paritair comité nr. 121 betreft, deelt de voorzitter mee dat de vraag naar informatie werd voorgelegd aan de leden van het paritair comité. Er werden tot nu toe nog geen verslagen uit ondernemingen overgemaakt;
- voor het paritair comité nr. 124 werd er verslag opgesteld.

Daarin wordt een overzicht gegeven van de werken die in deze sector 's nachts mogen uitgevoerd worden en de loonsvoorwaarden. Hierbij wordt verwezen naar het koninklijk besluit van 20 mei 1998 dat de voorwaarden bepaalt waarbij nachtarbeid wordt toegestaan voor het uitvoeren van bepaalde werken in de ondernemingen die ressorteren onder de bevoegdheid van het paritair comité voor het bouwbedrijf. Er wordt geen antwoord gegeven op de door de Raad gevraagde inlichtingen inzake het volume van de nachtarbeid.

Eén onderneming heeft een verslag van de raadplegingen toegevoerd;

- wat het paritair comité nr. 126 betreft, meldt de voorzitter dat de sector niet over de door de Nationale Arbeidsraad gevraagde gegevens beschikt.

Wat de naleving van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 46 betreft, deelt hij mee dat de ondernemingen met alternatieve uurroosters uit de sector de in de CAO voorgeschreven procedure van overleg, sluiten van collectieve arbeidsovereenkomst en neerlegging ervan volgen. Voor de raadpleging van de verplichte thema's wordt verwezen naar de sectorale collectieve arbeidsovereenkomst inzake nachtarbeid.

Er werden geen raadplegingsverslagen van ondernemingen overgemaakt;

- wat het paritair comité nr. 127 betreft, hebben 3 ondernemingen die eronder ressorteren een verslag overgezonden.

In één geval wordt verslag gegeven van de personeelsvergadering waarop de invoering van nachtarbeid werd toegelicht. De vier verplichte thema's werden besproken. In de 2 andere gevallen wordt een modelformulier gebruikt waarin de raadplegingselementen schematisch zijn weergegeven;

- wat het paritair subcomité nr. 128.01 betreft, meldt de voorzitter dat er in zijn sector maar in bepaalde ondernemingen occasioneel nachtwerk wordt uitgevoerd.

Er werden geen raadplegingsverslagen uit overgemaakt;

- wat het paritair subcomité nr. 128.02 betreft, deelt de voorzitter mee dat er slechts in één onderneming nachtarbeid wordt verricht;
- wat de paritair subcomités nr. 128.03, 128.05 en 128.06 betreft, meldt de voorzitter dat er geen nachtarbeid in de sector voorkomt;
- voor het paritair comité nr. 130 werd een verslag opgesteld. Daarin stellen de sociale partners gezamenlijk vast dat zij aandacht hebben voor het respect van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 46 en andere wettelijke en sectorale bepalingen inzake nachtarbeid.

De partners beschikken op dit ogenblik niet over de gevraagde statistische gegevens die toelaten het volume van nachtarbeid en het aantal betrokken arbeiders in de sector te evalueren. Er zal hierover verder worden nagedacht;

- voor het paritair comité nr. 139 werd voor de deelsector van de sleepdiensten een inhoudelijk verslag uitgebracht.

Dit verslag bepaalt dat deze deelsector op 24 november 1999 een collectieve arbeidsovereenkomst heeft gesloten over nachtarbeid. In totaal verrichten 292 werknemers er nachtprestaties. De gemiddelde theoretische arbeidsduur in deze sector is 1.568 uren per personeelslid per jaar. De nachtarbeid wordt geraamd op 1/3de van de theoretische arbeidsduur.

Voor de sector van de binnenvaart wordt enkel verwezen naar artikel 36 punt 12 van de arbeidswet van 16 maart 1971 waarbij nachtarbeid toegestaan wordt voor het uitvoeren van werken van vervoer, laden en lossen.

Er werden geen verslagen van ondernemingen overgemaakt;

- voor het paritair subcomité nr. 139.01 werd dan nog eens een apart verslag opgemaakt met daarin het aantal betrokken werknemers en het volume nachtarbeid in de sector. De punten waarover moet geraadpleegd worden werd voor de sector kort overlopen.
- wat het paritair comité nr. 140.04, hebben 5 ondernemingen die eronder ressorteren een verslag overgezonden.

Drie ondernemingen hebben een verslag van de in de ondernemingsraad of het comité voor bescherming en preventie gehouden raadplegingen overgezonden. De vier thema's worden erin vermeld.

In de twee andere ondernemingen is een modelformulier gebruikt waarin de raadplegingselementen zijn weergegeven. In één geval bevat dit modelformulier het principiële akkoord van de vakbondsafgevaardigden;

- wat de paritaire subcomités nr. 142.01, 142.02 en 142.03 betreft, meldt de voorzitter dat hij over geen gegevens beschikt;
- wat het paritair subcomités nr. 148.01, 148.03, 148.05 betreft, deelt de voorzitter mee dat hij geen verslagen van ondernemingen heeft ontvangen;
- wat het paritair comité nr. 150 betreft, meldt de voorzitter dat er geen nachtarbeid is binnen de sector;

- wat het paritair comité nr. 214 betreft, deelt de voorzitter mee dat het onmogelijk is om tegen de vooropgestelde datum te rapporteren. Het punt wordt opnieuw op de agenda geplaatst;
- wat het paritair comité nr. 219 betreft, meldt dat voorzitter dat de maatschappijen die eronder ressorteren vzw's zijn waar geen nachtarbeid verricht wordt.

Uitzonderlijk kan een ploeg 's nachts tussenkomen om de veiligheid te garanderen in de kerncentrales van Tihange en Doel;

- wat het paritair comité nr. 220 betreft, deelt de voorzitter mee dat hij geen verslagen van de ondernemingen heeft ontvangen.

Er werd geen sectoraal overzicht opgesteld;

- wat het paritair comité nr. 221 betreft, meldt de voorzitter dat het onmogelijk is om tegen de vooropgestelde termijn een gedetailleerd verslag op te stellen.

Daarom worden enkel algemene cijfers meegedeeld. In deze sector verricht 15% van de bedienden nachtarbeid (in 2000). Er zijn geen werkneemsters die nachtarbeid verrichten. De collectieve arbeidsovereenkomst nr. 46 en de gelijke beloning worden nageleefd in de sector;

- wat het paritair comité nr. 222 betreft, deelt de voorzitter mee dat de vooropgestelde termijn het onmogelijk maakt op een gedetailleerde evaluatie door te voeren.

Uit een telefonische rondvraag van het paritaire comité bleek dat een vijftal bedrijven uit de sector bedienden hebben die 's nachts tewerkgesteld worden. Het betreft bedrijven die reeds voor 1990 een regime met nachtarbeid hadden;

- wat het paritair comité nr. 223 betreft, meldt de voorzitter dat het probleem zich niet stelt in de sector;
- wat het paritair comité nr. 226 betreft, meldt de voorzitter dat er geen gevolg kan gegeven worden aan het verzoek van de Nationale Arbeidsraad om informatie omtrent nachtarbeid te verzamelen.

Er worden hiervoor twee redenen opgegeven: niet alle ondernemingen van de sector zijn aangesloten bij de werkgeversfederatie en bij de leden zijn de gevraagde gegevens niet beschikbaar;

- wat het paritair comité nr. 302 betreft, meldt de voorzitter dat het onmogelijk is om de gevraagde statistische gegevens mee te delen omdat de hotelsector niet over een eigen NACE-code beschikt.

In deze sector hebben 3 ondernemingen hun verslagen overgemaakt. In de drie gevallen wordt een modelformulier gebruikt waarin de raadplegingselementen schematisch zijn weergegeven;

- wat het paritair comité nr. 303 en de paritaire subcomités nr. 303.01, 303.02 en 303.04 betreft, deelt de voorzitter mee dat zij niet werken en bijgevolg kan er ook geen informatie inzake nachtarbeid overgemaakt worden;
- wat het paritair subcomité nr. 303.03 betreft, meldt de voorzitter dat de gevraagde inlichtingen zullen worden overgemaakt van zodra de sociale partners beschikken over een globale evaluatie;
- wat het paritair comité nr. 304 betreft, verklaart de voorzitter dat hij geen raadplegingsverslagen ontvangen heeft;
- wat het paritair comité nr. 310 betreft, meldt de voorzitter dat de nachtarbeid er eerder een randfenomeen is. Over gans de sector zijn 400 tot 500 personen betrokken. Het betreft vooral IT en bewakingswerkzaamheden.

Voorts deelt hij mee dat de organisatie van de nachtarbeid correct geregeld is in collectieve arbeidsovereenkomsten gesloten op ondernemingsniveau en overeenkomstig de vigerende reglementering verloopt.

Er werden geen raadplegingsverslagen van de ondernemingen overgemaakt.

- wat het paritair comité nr. 311 betreft, meldt de voorzitter dat er geen nachtarbeid voorkomt binnen de sector;
- wat het paritair comité nr. 312 betreft, meldt de voorzitter dat er geen nachtarbeid voorkomt binnen de sector;

- wat het paritair comité nr. 313 betreft, deelt de voorzitter mee dat zij niet beschikken over de door de Nationale Arbeidsraad gevraagde inlichtingen. Hij wijst erop dat nachtarbeid quasi afwezig is in de tak tarificatiediensten. Er is wel nachtarbeid voor apothekers die nachtdienst verzekeren, maar het gaat meestal om zelfstandige apothekers en in mindere mate om bezoldigde.

Er werden geen raadplegingsverslagen van de ondernemingen overgemaakt;

- wat het paritair comité nr. 314 betreft, meldt de voorzitter dat hij niet beschikt over gegevens inzake nachtarbeid;
- voor het paritair comité nr. 316 werd een sectoraal verslag opgemaakt waarin het aantal betrokken werknemers en het volume nachtarbeid in de sector worden vermeld. Ook de punten waarover raadpleging moet worden gehouden worden overlopen.

In dit globaal verslag staat dat sinds de inwerkingtreding van de wet er geen enkele nieuwe arbeidsregeling met nachtprestaties in de sector werd ingevoerd waarbij de werkgever gehouden is de werknemers te raadplegen over de noodzakelijke aanpassingen van de arbeidsvoorwaarden. Vandaar werden geen raadplegingsverslagen overgemaakt.

- voor het paritair comité nr. 317 heeft het paritair comité een globaal verslag voor de sector opgesteld. Hierin worden per onderneming cijfers meegedeeld over het volume nachtarbeid, de naleving van de gelijke beloning, de genomen veiligheidsmaatregelen en de mogelijkheden tot kinderopvang. Er is geen globale sectorale evaluatie.

Er werden geen raadplegingsverslagen van die ondernemingen overgemaakt;

- wat het paritair comité nr. 318.02 betreft, meldt de voorzitter dat er geen georganiseerde nachtarbeid is binnen de sector;
- wat het paritair comité nr. 319.01 betreft, deelt de voorzitter mee dat het paritair comité niet beschikt over de gevraagde inlichtingen. Deze gegevens kunnen in principe opgevraagd worden bij de subsidiërende overheden;
- wat de paritair comités nr. 320 en 321 betreft, meldt de voorzitter dat er geen georganiseerde nachtarbeid is binnen de sector;

- wat het paritair comité nr. 324 betreft, deelt de voorzitter mee dat in deze sector nachtarbeid de facto verboden is door de wet van 16 mei 1938 betreffende de arbeidsduur in de diamantnijverheid;
- wat het paritair subcomité nr. 328.01 betreft, meldt de voorzitter dat de Vlaamse vervoersmaatschappij geen nachtarbeid organiseert;
- voor het paritair comité nr. 326 werd een sectoraal verslag opgemaakt waarin het aantal betrokken werknemers en het volume nachtarbeid in de sector worden vermeld. Ook de punten waarover raadpleging moet worden gehouden worden overlopen.

In dit globaal verslag staat dat sinds de inwerkingtreding van de wet er geen enkele nieuwe arbeidsregeling met nachtprestaties in de sector werd ingevoerd waarbij de werkgever gehouden is de werknemers te raadplegen over de noodzakelijke aanpassingen van de arbeidsvoorwaarden. Vandaar werden geen raadplegingsverslagen overgemaakt.

- wat de paritair comités nr. 327 en 329 betreft, meldt de voorzitter dat er geen georganiseerde nachtarbeid is binnen deze sector.

B. Collectieve arbeidsovereenkomsten - tendensen

1. Algemeen

In totaal werden er sinds de inwerkingtreding van de wet van 17 februari 1997 betreffende de nachtarbeid⁶ op bedrijfsniveau 173 collectieve arbeidsovereenkomsten over nachtarbeid afgesloten⁷. Het gaat evenwel niet om 173 verschillende bedrijven want in sommige ondernemingen werden er meerdere akkoorden over dit onderwerp gesloten⁸.

⁶ Deze wet is van kracht geworden op 8 april 1998.

⁷ In de periode 1998-1999 werden in totaal 67 collectieve arbeidsovereenkomsten afgesloten, in de periode 2000-2001 106.

⁸ Het gaat om opeenvolgende wijzigingen aan het stelsel, verschillende akkoorden per afdeling of per categorie werknemers.

Van die 173 collectieve arbeidsovereenkomsten hadden er 160⁹ betrekking op de invoering of de vervanging van een systeem van nachtarbeid. De overige 13¹⁰ betroffen uitbreidingen van het in de onderneming reeds bestaande stelsel van nachtarbeid naar de vrouwelijke werknemers.

In de tabellen wordt, naast bovengenoemd onderscheid, ook nog de datum van afsluiten, de geldigheidsduur en de categorie van werknemers vermeld waarop het akkoord van toepassing is. Het bevoegd paritair comité kon niet worden opgenomen omdat dit niet voor alle bedrijven kon teruggevonden worden¹¹.

2. Specifiek

a. Akkoorden tot invoering of vervanging van een stelsel

Wat deze collectieve arbeidsovereenkomsten betreft, ging het in de meerderheid van de gevallen om de invoering van nachtarbeid in de onderneming. Slechts in 52 akkoorden werd een reeds bestaand stelsel van nachtarbeid vervangen door een nieuw¹².

In laatstgenoemde gevallen dient erop gewezen te worden dat een dergelijke aanpassing kan aanleiding geven tot het voorzien van bijkomende omkaderingsmaatregelen, die hoewel niet expliciet toch gericht zijn op de werkneemsters¹³.

b. Akkoorden tot uitbreiding van het stelsel naar werkneemsters

In 13 bedrijven werd een collectieve arbeidsovereenkomst gesloten die tot doel had het stelsel van nachtarbeid uit te breiden tot de werkneemsters.

⁹ 1998-1999: 28, 2000-2001:102

¹⁰ 1998-1999: 9, 2000-2001:4

¹¹ Het wordt niet in alle collectieve arbeidsovereenkomsten vermeld.

¹² Deze aanpassingen van het systeem werden doorgevoerd naar aanleiding van een arbeidsduurvermindering of naar aanleiding van een wijziging van het ploegenstelsel of een uurrooster.

¹³ Het gaat om maatregelen inzake veiligheid, vervoer, kinderopvang.

Opvallend is dat in de meerderheid van die akkoorden specifieke aandacht wordt besteed aan kinderopvang. Dit gaat van de terugbetaling van een gedeelte van de kosten van kinderopvang 's nachts tot de verbintenis van de werkgever om dergelijke initiatieven in de regio te steunen. Ook de verbintenis van de werkgever om voor gehuwde of samenwonende werknemers met kinderen op elkaar afgestemde shifts te organiseren komt regelmatig terug.

IV. BESLUIT

De analyse van voornoemde gegevens geeft de volgende constatering te zien.

- wat de draagwijdte van de verstrekte informatie betreft:

Vooraleer tot inhoudelijke besluiten over te gaan moet er eerst op gewezen worden dat het Secretariaat voor de evaluatie van de nachtarbeid afhankelijk is van de informatie die wordt doorgegeven door de Algemene Directie van de Collectieve Arbeidsbetrekkingen van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg. Die directie is op haar beurt voor de collectieve arbeidsovereenkomsten afhankelijk van de naleving van de neerleggingsformaliteit en voor de raadplegingsverslagen van de medewerking van de voorzitters van de paritaire comités.

In dat opzicht is het nuttig eraan te herinneren dat voor de jaren 1998-1999 slechts door 20 paritaire comités of subcomités op de 125 geantwoord werd. Voor de periode 2000-2001 is op dat vlak wel vooruitgang geboekt, in totaal werd voor die periode door 69 paritaire comités of subcomités op de 125 geantwoord, maar zowel voor de eerste als voor de tweede periode is de verkregen informatie niet representatief genoeg om er algemene conclusies uit te trekken.

Bovendien moet erop gewezen worden dat er bij de eerste rondvraag geen enkel sectoraal verslag werd overgemaakt. De voorzitters van de paritaire comités beperkten zich tot het doorsturen van raadplegingsverslagen uit ondernemingen. Voor de periode 2000-2001 werd maar door een beperkt aantal paritaire comités (11 in totaal) degelijk geantwoord op de vraag van de Nationale Arbeidsraad om een sectorale evaluatie te maken over het volume nachtarbeid in hun sector.

Wel is het zo dat sommige voorzitters van paritaire comités aangeven dat zij werken aan betere statistische gegevens over nachtarbeid in hun sector. Daarnaast zijn er sectoren waar geen nachtarbeid wordt verricht, bijgevolg kunnen de voorzitters geen sectoraal rapport opstellen.

Voorts zou het interessant zijn geweest te weten onder welke paritaire comités de ondernemingen ressorteren die een collectieve arbeidsovereenkomst hebben gesloten, om een en ander te kunnen checken ten opzichte van verslagen van de paritaire comités. Aangezien niet in alle collectieve arbeidsovereenkomsten het bevoegde paritaire comité wordt vermeld, is het onmogelijk na te gaan welke het (de) bevoegde paritaire comité(s) voor een bepaalde onderneming zijn.

- wat de omvang en inhoud van de verstrekte informatie betreft

Op basis van de informatie die door de paritaire comités aan de Nationale Arbeidsraad werd toegestuurd, zijn er 112¹⁴ ondernemingen die een verslag hebben toegezonden en 173¹⁵ ondernemingen die een collectieve arbeidsovereenkomst hebben gesloten. Van die 173 ondernemingen zijn er maar 5 die hun raadplegingsverslag hebben overgemaakt.

Hieruit kan worden opgemaakt dat in de meeste gevallen de ondernemingen die niet van plan waren een arbeidsregeling met nachtprestaties in te voeren of een reeds bestaande regeling te wijzigen of uit te breiden de door artikel 9, § 4 van de wet van 17 februari 1997 vereiste raadplegingen hebben georganiseerd.

Ondernemingen die wel zinnens waren een arbeidsregeling met nachtprestaties in te voeren of een reeds bestaande regeling te wijzigen of uit te breiden en dus een collectieve arbeidsovereenkomst moesten sluiten hebben onderhandelingen gevoerd zonder vooraf tot de in artikel 38, § 3 van de arbeidswet voorziene raadplegingen over te gaan.

Uit voornoemde raadplegingsverslagen en collectieve arbeidsovereenkomsten kunnen volgende elementen gehaald worden:

¹⁴ 74 voor de periode 1998-1999 en 38 voor de periode 2000-2001.

¹⁵ 67 voor de periode 1998-1999 en 106 voor de periode 2000-2001.

* met betrekking tot de omvang van de tewerkstelling

Wanneer er raadplegingen in de ondernemingen hebben plaats gehad, is het zo dat de verstrekte informatie inzake het aantal tewerkgestelde of te werk te stellen werknemers ontbreekt, onvolledig of onduidelijk is¹⁶, waardoor het niet mogelijk is om op die basis een juiste becijfering te maken van de situatie inzake nachtarbeid.

Aangezien die informatie noch uit de raadplegingsverslagen van de ondernemingen noch uit de sectorale verslagen kon gehaald worden, werd voor de evaluatie van dit element naar andere statistieken gezocht. Maar ook hier bleek het bijzonder moeilijk te zijn om cijfers te vinden die toelaten een correcte evaluatie te maken van de ontwikkeling van de nachtarbeid.

Zo werd bijvoorbeeld tijdens de voorbereiding van dit verslag geconstateerd dat er zich fouten bevonden in de Eurostatcijfers inzake nachtarbeid. Na contact met de Algemene Directie van de Werkgelegenheid van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg bleek dat de oorzaak van deze anomalie lag in een onjuiste codering. Intussen werd de situatie rechtgezet¹⁷.

Maar ook deze herberekende statistieken gaven een te algemeen beeld. In het bijzonder ontbrak de evolutie van de nachtarbeid binnen de verschillende bedrijfssectoren. Daarom werd aan de Algemene Directie van de Werkgelegenheid van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg gevraagd om hun statistieken op te splitsen per sector (de penetratiegraad van nachtarbeid voor de jaren 1999 - 2002 opgesplitst per sector / NACE 1-code)¹⁸.

Hoewel men uit deze cijfers kan afleiden dat het volume nachtarbeid tussen 1999 en 2002 geen gevoelige ontwikkeling heeft ondergaan, blijft het beschikbare materiaal te beperkt.

Zo kan uit die statistieken niet afgeleid worden of er verschuivingen zijn tussen enerzijds de sectoren en anderzijds de verschillende categorieën van werknemers (arbeiders-bedienden). Ook een indicatie van de scholingsgraad van de betrokken werknemers en van hun type arbeidsovereenkomst (voltijds - deeltijds) kan niet achterhaald worden.

¹⁶ Meestal worden er geen cijfers vermeld, soms wordt het totaal aantal betrokken werknemers gegeven en andere keren het totaal aantal betrokken werknemers.

¹⁷ De gecorrigeerde cijfers zijn gepubliceerd in het NAP 2003. Na herberekening stijgt het nachtarbeidpercentage in 2001 van 2.1 naar 4.6

¹⁸ Zie bijlage 5

Daarnaast is de beschouwde periode (1999 - 2002) te kort om tendensen in de ontwikkeling van de nachtarbeid te kunnen nagaan. Zo kan men moeilijk zien welke elementen fluctuaties veroorzaken, bijvoorbeeld of er een invloed is van de economische conjunctuur¹⁹.

Een bijkomende moeilijkheid ten slotte is dat er geen verwijzingskader bestaat dat toelaat het totaal aantal ondernemingen op te sporen die nachtarbeid hebben ingevoerd. Gevolg is dat de proportionaliteit niet kan beoordeeld worden.

Tegen die achtergrond en met het oog op toekomstige verslagen, werd de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg verzocht hun cijfers verder te verfijnen.

- * met betrekking tot de kinderopvang

Uit de toetsing van de ontvangen elementen blijkt dat er blijvend aandacht wordt besteed aan het probleem van de kinderopvang maar dat dit doorgaans wordt geacht een persoonlijk probleem voor de werknemer te zijn. Wel zijn tal van bedrijven bereid oplossingen te overwegen wanneer er zich tijdelijke en onoverkomelijke moeilijkheden voordoen. Voornamelijk grotere bedrijven engageren zich tot het organiseren van op elkaar afgestemde shiften voor gehuwde of samenwonende werknemers met kinderen of tot de terugbetaling van de bijkomende kosten van kinderopvang 's nachts of tot het zoeken of stimuleren van oplossingen in de regio.

- * met betrekking tot de veiligheid en gezondheid

Wat veiligheid en gezondheid op de werkplek betreft (onder andere een aangepaste infrastructuur qua sanitaire installaties) blijkt dat het probleem tijdens de onderhandelingen breedvoerig wordt behandeld. Een tiental ondernemingen acht het nuttig en zelfs noodzakelijk maatregelen te nemen, terwijl in andere ondernemingen de bestaande voorzieningen als voldoende beschouwd worden. Soms kan dit soort informatie op basis van de toegezonden documenten niet achterhaald worden omdat dit aspect van de raadpleging wordt doorverwezen naar het comité voor preventie en bescherming.

¹⁹ Bovendien zijn sommige fluctuaties in de cijfers te wijten aan steekproeffouten.

- * met betrekking tot het vervoer

Inzake vervoer, dient opgemerkt te worden dat dit probleem niet veel aan bod komt tijdens de onderhandelingen. In een dertigtal collectieve arbeidsovereenkomsten wordt dat punt wel behandeld. Slechts uitzonderlijk worden afspraken gemaakt omtrent het organiseren van vervoer 's nachts.

- * met betrekking tot de naleving van de CAO nr. 46 en de gelijke beloning

Ten slotte wordt de naleving van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 46 en van de gelijke beloning op expliciete wijze door de ondernemingen gewaarborgd, zeker in het kader van de raadplegingen. In sommige gevallen worden die raadplegingen te baat genomen om de inhoud en de draagwijdte ervan te verduidelijken.

BIJLAGEN

PERIODE 1998-1999

BIJLAGE 1

Overzicht van de
raadplegingsverslagen

PARITAIR COMITÉ NR. 116

ONDERNEMING	DATUM	RAADPLEGINGS-ORGAAN	OPMERKINGEN
SPAAS KAARSEN	9/3/98	OR (ondernemingsraad)	<ul style="list-style-type: none"> - in de notulen wordt geconstateerd dat nachtarbeid kan worden uitgebreid tot vrouwen; - er wordt op gewezen dat : <ul style="list-style-type: none"> * de CAO nr. 46 wordt nageleefd; * de gelijke beloning wordt gerespecteerd; - de procedure die moet worden gevolgd door de vrouwen die 's nachts wensen te werken. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : Nihil</p>
SENTINEL	15/5/98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - in de notulen wordt geconstateerd dat nachtarbeid kan worden uitgebreid tot vrouwen; - er wordt geoordeeld dat de veiligheidsmaatregelen en de arbeidsomstandigheden (inachtneming van de veiligheid/gezondheid) voldoen; - openstelling voor vrouwelijke sollicitanten (vaststelling van de regels van de kennismakingsperiode); - afwachten van het resultaat van de onderhandelingen op sectorniveau met betrekking tot kinderopvang. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : Nihil</p>
PROCTER & GAMBLE	24/29/6/98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - verbintenis van de directie om een onderzoek te voeren naar alle elementen die minimale garanties waarborgen voor vrouwen in nachtarbeid (op het vlak van de veiligheid, sanitaire installaties en andere faciliteiten) : na deze studie zullen de maatregelen worden beoordeeld; - voorstel van de directie om de vragen van de VA (vakbondsafvaardiging) (o.a. op het stuk van veiligheid en vervoer) op te nemen in het raam van de verbetering van de parkeergelegenheid van de onderneming. Er zal ook contact worden opgenomen met de gemeente omtrent de openbaarvervoersvoorzieningen; - de directie zal op verzoek van de vakbonden nagaan op welke manier kan worden gezorgd voor voldoende leidinggevend personeel in de nachtploegen; - de directie betwijfelt of ook het personeel van de medische dienst 's nachts permanent bezet moet zijn en stelt voor de eerstehulpdienst en de medische wachtdienst uit te breiden; - mogelijkheid inzake kinderopvang : directie waarborgt aangepast werkschema in geval van persoonlijke problemen en zal aan de kwestie van de kinderopvang een onderzoek wijden; - nachtarbeid moet op vrijwillige basis gebeuren : directie onderstreept noodzaak van nachtarbeid, indien nodig op basis van aangepaste werkschema's; - er wordt verzekerd dat er gelijke beloning is; - vermelding van de regels voor openstelling van nachtarbeid voor vrouwen en positieve opleidingsacties met het oog op de indienstneming van vrouwen (uitwerking van een programma voor stapsgewijze uitbreiding). <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 73 (in arbeidsstelsels waarin mannen (636) 's nachts zijn tewerkgesteld).</p>

BAXTER	25/30/6/98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - gunstig advies van de werknemersvertegenwoordigers op voorwaarde dat nachtarbeid op vrijwilligheid berust; - directie verbindt er zich toe de wettelijke bepalingen te respecteren. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : Nihil</p>
HELVOET PHARMANN	17/7/98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - directie zal de wettelijke bepalingen naleven; - bestaande veiligheidsmaatregelen worden als voldoende beschouwd; - gelijke beloning wordt gewaarborgd; - directie zal oplossingen voor kinderopvang aangeven in geval van onvoorzienbare en onoverkomelijke problemen. <p><u>Potentieel aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 3</p>
RECTICEL	14/7/98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - de procedure voor openstelling van nachtarbeid voor vrouwen wordt vermeld. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : Nihil</p>
PLYSU GENT	11/8/98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - akkoord voor nachtarbeid voor vrouwen maar de wettelijke bepalingen moeten worden nageleefd en een en ander moet op vrijwillige basis gebeuren; - constatering dat CAO nr. 46 wordt gerespecteerd; - toepassing van de reeds bestaande veiligheidsmaatregelen op de vrouwen; - naleving van het beginsel van gelijke beloning; - directie zal trachten een oplossing te zoeken voor de tijdelijke, onvoorzienbare en onoverkomelijke problemen inzake kinderopvang. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 60 %</p>
AGFA-GEVAERT	3/9/98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - er worden inlichtingen verstrekt omtrent de nieuwe wettelijke bepalingen; - vraag om evaluatie van de afschaffing van de mogelijkheid om tijdens de nachtarbeid de medische dienst te raadplegen; - noodzaak om de sanitaire voorzieningen aan te passen aan de aanwezigheid van vrouwen; - noodzaak om een oplossing te vinden voor het probleem inzake kinderopvang (verplaatsing van prestaties, omwisseling van ploegsysteem); directie acht het nuttig te peilen naar de problemen op dit niveau; - vaststelling dat er gelijke beloning is. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 141 (in arbeidsstelsels waarin mannen 's nachts zijn tewerkgesteld).</p>
AXXIS	18/9/98	VA	<ul style="list-style-type: none"> - verbintenis van de directie : <ul style="list-style-type: none"> * om de CAO nr. 46, de aanbeveling van de sector (arbeiders) en het ARAB na te leven; * om de voor de vrouwen gepaste veiligheids-/gezondheidsmaatregelen te nemen (onder meer sanitaire voorzieningen en opvolging van zwangerschap); * om een oplossing te zoeken voor tijdelijke, onvoorzienbare en onoverkomelijke problemen inzake kinderopvang;

SANICO	18/9/98	VA	<ul style="list-style-type: none"> - de VA wijst op : <ul style="list-style-type: none"> * de moeilijkheden als gevolg van de verandering van ploegen; * het verhoogd risico van ongewenst seksueel gedrag; - de noodzaak dat gelijke beloning gegarandeerd moet worden; - vermelding van de regels voor openstelling van nachtarbeid voor vrouwen. <p><u>Potentieel aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 10 %</p> <ul style="list-style-type: none"> - er wordt vastgesteld dat de wettelijke bepalingen (CAO nr. 46) worden nageleefd; - de bestaande veiligheidsmaatregelen worden van toepassing op de vrouwen; - directie verbindt er zich toe een oplossing te vinden voor tijdelijke, onvoorziene en onoverkomelijke problemen inzake kinderopvang, rekening houdend met het beschikbare werk en de kwalificatie van de werknemer; - het beginsel van de gelijke beloning wordt in acht genomen. <p><u>Potentieel aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 6 (limiet)</p>
ILLBRUCK	8/10/98	werknemers	<ul style="list-style-type: none"> - er wordt geconstateerd dat de CAO nr. 46 nageleefd wordt; - de veiligheidsmaatregelen voldoen; - er is geen probleem met kinderopvang; - het beginsel van de gelijke beloning wordt in acht genomen. <p><u>Opmerking</u> : het personeel heeft op het bijgevoegde register geen opmerkingen gemaakt.</p> <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : Nihil (kan gezien de vrijwillige basis onmogelijk worden vastgesteld)</p>
INJEXTRU PLASTICS	17/10/98	VA	<ul style="list-style-type: none"> - constatering dat : <ul style="list-style-type: none"> * de CAO nr. 46 wordt gerespecteerd; * de veiligheidsmaatregelen worden toegepast; * de gelijke beloning in acht wordt genomen; - kinderopvang vormt geen probleem : directie verbindt er zich toe onvoorziene en onoverkomelijke problemen op te vangen. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 36 (50 %)</p>
SICPA	27/11/98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - constatering dat : <ul style="list-style-type: none"> * de CAO nr. 46 wordt gerespecteerd; * de veiligheidsmaatregelen worden toegepast; * de gelijke beloning in acht wordt genomen; - geen specifieke verbintenis voor kinderopvang. <p><u>Opmerking</u> : aankondiging van de opstarting van nachtarbeid in een bedrijfseenheid en sluiten van een collectieve arbeidsovereenkomst (bijgevoegd).</p> <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 10</p>

DUPONT de NEMOURS	25/11/98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - vermelding dat nachtarbeid openstaat voor vrouwen; - constatering dat de CAO nr. 46 wordt gerespecteerd; - naleving van de gelijke beloning; - plaatsing van sanitaire voorzieningen voor vrouwen; - geen speciale regeling voor vervoer; - bespreking van een informatiepakket over kinderopvang binnen een programma (Work/Life). <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : Nihil (kan onmogelijk vooraf vastgesteld worden)</p>
GATES EUROPE	1/7/12/98 5/1/99 2/2/99	OR	<p>Besprekingsverslag waaruit het volgende blijkt :</p> <ul style="list-style-type: none"> - akkoord van de werknemersvertegenwoordigers om vrouwen 's nachts tewerk te stellen met inachtneming van de wettelijke bepalingen; - directie verschaft duidelijkheid : <ul style="list-style-type: none"> * op het vlak van het type en het aantal posten die toegankelijk kunnen zijn voor vrouwen; * omtrent de noodzaak de infrastructuur aan te passen; - constatering dat de gelijke beloning wordt gerespecteerd; - onderhandeling gevoerd door de werknemersvertegenwoordigers om voor de reeds tewerkgestelde vrouwen een contract voor onbepaalde duur te verkrijgen. <p><u>Potentieel aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 3</p>
JANSSEN PHARMACEUTICA	8/12/98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - constatering dat de begeleidingsmaatregelen inzake nachtarbeid worden nageleefd in het raam van de bestaande CAO-voorzieningen (met name vanuit de belangrijke gezichtshoek van de vrijwillige instap); - vaststelling dat de veiligheidsvoorschriften (ARAB + welzijnscoedex) worden toegepast + onderzoek om na te gaan of de infrastructuur (qua sanitair, veiligheid, ...) voldoet voor de vrouwen, met vaststelling van aandachtspunten; - constatering dat de gelijke beloning wordt gerespecteerd; - verbintenis van de directie om de geïnteresseerde personen informatie te bezorgen over de initiatieven inzake kinderopvang. <p>De opgeworpen aandachtspunten houden verband met :</p> <ul style="list-style-type: none"> - de infrastructuuraanpassingen die in sommige afdelingen moeten worden aangebracht; - de specifieke medische begeleiding van vrouwen; - de regels voor toegang tot nachtarbeid voor vrouwen; - het beginsel van de kennismakingsperiode. <p><u>Potentieel aantal tewerkgestelde werknemers</u> : Nihil (geen substantieel hogere instroom verwacht)</p>
M.P.C. - DG PLASTICS	3/3/99	VA	<ul style="list-style-type: none"> - constatering dat nachtarbeid wordt uitgebreid tot de vrouwen; - naleving van gelijke beloning en van de arbeidsvoorwaarden; - invoering op vrijwillige basis + kennismakingsperiode. <p><u>Potentieel aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 5 waaronder 3 vrouwen.</p>

DIMEQUIP	10/3/99	OR	<ul style="list-style-type: none"> - verbintenis om CAO nr. 46 na te leven; - toepassing van de veiligheidsvoorschriften van het ARAB; - mogelijkheid om van post te veranderen in geval van tijdelijke en onoverkomelijke problemen inzake kinderopvang; - naleving van de gelijke beloning. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : Nihil (kan onmogelijk vooraf vastgesteld worden).</p>
PARITAIR COMITÉ Nr. 118			
GENERAL BISCUITS BELGIË			
Zetel Herentals	17/3/98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - verslag van de bestaande bepalingen; - vermelding van de procedure inzake openstelling van de nachtarbeid voor vrouwen. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : Nihil</p>
Zetel Beveren	17/3/98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - herhaling van de bestaande bepalingen; - vermelding van de procedure inzake openstelling van de nachtarbeid voor vrouwen (eenmalige keuze + medisch onderzoek). <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : Nihil</p>
EURO FREEZ	8/4/98	VA	<ul style="list-style-type: none"> - akkoord van de VA voor de invoering van nachtarbeid voor vrouwen. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : Nihil</p>
ARDOVRIES	23/4/98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - er wordt vastgesteld dat de CAO nr. 46 wordt toegepast; - de nodige veiligheidsmaatregelen zijn genomen; - de gelijke beloning wordt in acht genomen; - er wordt geconstateerd dat kinderopvang onmogelijk is. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 74 (gemiddeld)</p>
PASTRIDOR	15/5/98	VA	<ul style="list-style-type: none"> - toesturing van een brief waarin de VA akkoord gaat met nachtarbeid voor vrouwen mits het beginsel van vrijwilligheid wordt nageleefd. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : Nihil</p>

VLEMINCKX	29/6/98	VA	<ul style="list-style-type: none"> - de VA gaat akkoord met het voorstel van de directie om het bestaande regime van nachtarbeid uit te breiden tot vrouwen met inachtneming van : <ul style="list-style-type: none"> * dezelfde arbeidsvoorwaarden als voor mannen (veiligheid, vergoedingen, ...); * een gesprek met de betrokkenen om de specifieke problemen te evalueren (kinderopvang) : er werd geen enkel probleem gesignaleerd; * de naleving van het beginsel van de vrijwilligheid en de kennismakingsperiode. <p><u>Potentieel aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 1</p>
KAASMAKERIJ PASSENDALE	25/5/98	VA	<ul style="list-style-type: none"> - sluiten van CAO die een bepaling bevat waarin wordt opgemerkt dat een raadpleging heeft plaatsgehad en dat het verslag aan de voorzitter van het paritair comité werd toegezonden. <p><u>Opmerking</u> : Dit verslag zit niet bij de kopies die het ministerie van Tewerkstelling en Arbeid heeft toegestuurd.</p> <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : Nihil</p>
BELGOMILK (2 ondernemingen)	3/6/98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - er wordt opgemerkt dat nachtarbeid werd uitgebreid tot vrouwen met inachtneming van : <ul style="list-style-type: none"> * de naleving van CAO nr. 46; * het nemen van de nodige veiligheidsmaatregelen; * de naleving van de gelijke beloning; * de mogelijkheden inzake kinderopvang. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : Nihil</p>
BONDUELLE	4/6/98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - er wordt opgemerkt dat nachtarbeid werd uitgebreid tot vrouwen met inachtneming van : <ul style="list-style-type: none"> * de naleving van het beginsel van de vrijwillige keuze (met uitstapregeling); * de beperking van de betrokken functies; * de naleving van de gelijke beloning en van de arbeidsvoorwaarden. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : Nihil</p>
SNACK FOOD POCO LOCO	10/6/98	werknemers	<ul style="list-style-type: none"> - mededeling van de zaken die tijdens de raadpleging werden behandeld en de besluiten : <ul style="list-style-type: none"> * beslissing om gebruik te maken van de mogelijkheid om vrouwen 's nachts tewerk te stellen; * tewerkstelling van vrouwen die reeds in dienst zijn, enkel op vrijwillige basis en in het raam van een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde duur; * vaststelling van de vergoeding (zoals bepaald in de sector) tegen 20 %; * vastlegging van alle nodige veiligheidsmaatregelen voor de dag- en de nachtploegen; * vermelding van de procedure voor de openstelling van nachtarbeid voor vrouwen. <p><u>Opmerking</u> : geen opmerkingen van de werknemers in het bijgevoegde register.</p> <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : ± 10.</p>

NV CARGILL	25/6/98	niet gepreciseerd	<ul style="list-style-type: none"> - er wordt op gewezen dat over de bedoelde thema's een raadpleging werd georganiseerd; - er wordt melding gemaakt van specifieke maatregelen die moeten worden genomen om de veiligheid van de tewerkgestelde vrouwen te garanderen. <p><u>Aantal tewerkgestelde vrouwen</u> : 1</p>
BISCUITS BOFIN	25/6/98	VGv (Comité voor veiligheid en gezondheid)	<ul style="list-style-type: none"> - er wordt op gewezen dat over de bedoelde thema's een raadpleging werd georganiseerd; - er bestaat een consensus, zonder verdere precisering. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : Nihil</p>
NUTRICIA DRINKS	10/8/98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - er wordt beslist om de ploegen met nachtarbeid open te stellen voor vrouwen; * op vrijwillige basis; * met inachtneming van een kennismakingsperiode van 6 maanden; - de werkgever neemt de noodzakelijke veiligheidsmaatregelen, meer bepaald wat de vrouwen betreft; - de gelijke beloning wordt nageleefd; - de werkgever zal, voorzover nodig, externe initiatieven op het vlak van de kinderopvang aanmoedigen. <p><u>Aantal vrouwen dat voor tewerkstelling in aanmerking komt</u> : 5</p>
Mc CAIN FOODS BELGIUM	12/10/98 2/11/98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - gunstig advies om vrouwen 's nachts tewerk te stellen; * op vrijwillige basis; * met inachtneming van een kennismakingsperiode van 4 maanden. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : Nihil</p>
BISCUITERIE VAN LOO	9/11/98	werknemers	<ul style="list-style-type: none"> - er wordt op gewezen dat overleg werd gepleegd en er wordt aangegeven welke thema's werden goedgekeurd : * principe dat zowel mannen als vrouwen 's nachts mogen werken; * beslissing dat geen zwangere vrouwen tewerkgesteld mogen worden; * beslissing dat geen mannen en vrouwen uit hetzelfde gezin in de nachtploeg tewerkgesteld mogen worden; * constatering dat er geen probleem van kinderopvang is; * principe van het recht op een kennismakingsperiode van 3 maanden en van het recht om uit de nachtarbeid te stappen; * vaststelling van het werkrooster en van de opslag per uur. <p><u>Opmerking</u> : de werknemers hebben in het bijgevoegde register geen opmerkingen gemaakt.</p> <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : Nihil</p>
SPA MONOPOLE	28/1/99	OR	<ul style="list-style-type: none"> - er wordt op gewezen dat overleg werd gepleegd over de volgende thema's : * constatering dat nachtarbeid wordt opengesteld voor vrouwen; * kennismakingsperiode van 4 maanden met opzegging van 7 dagen als men eruit wil stappen; * specifieke ontslagbescherming; * proefperiode voor de werkloze (passende dienstbetrekking).

ALPRO	8/2/99	VA	<p>* prioriteit voor de terugkeer naar dagarbeid in geval van vacature en dwingende of medische redenen.</p> <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : Nihil</p> <p>- er wordt meegedeeld dat nachtarbeid wordt ingevoerd in een afdeling van de onderneming en principieel akkoord van de VA</p> <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : Nihil</p>
PARITAIR COMITÉ Nr. 119			
NV VLEES DECLERCQ	1/4/99	werknemers	<p>- de werknemers worden geïnformeerd over de inhoud van CAO nr. 46;</p> <p>- raadpleging over de volgende elementen om nachtarbeid uit te breiden :</p> <ul style="list-style-type: none"> * organisatie van de veiligheidsmaatregelen : geen problemenesignaleerd; * kinderopvang : geen problemenesignaleerd; * constatering dat de gelijke beloning wordt gerespecteerd. Er bestaat ongelijkheid die door de betrokken werknemers wordt aanvaard vanwege het verschil in arbeid. <p><u>Opmerking</u> : handtekeningenregister werd bijgevoegd.</p> <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 19 waaronder 2 vrouwen</p>
VISHANDEL PRAET	12/4/99	werknemers	<p>- de werknemers worden over de volgende elementen geraadpleegd :</p> <ul style="list-style-type: none"> * constatering dat de CAO nr. 46 wordt toegepast; * veiligheidsmaatregelen (met specificatie) georganiseerd; * kinderopvang : geen probleem; * vaststelling dat de gelijke beloning in acht wordt genomen. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 1</p>
PARITAIR COMITÉ Nr. 140			
PLCC AUTOMOTIVE TRANSPORT AND SUPPLY CENTER CLA	19/10/98	werknemers	<p>- er wordt meegedeeld dat de overlegprocedure is gestart op basis van de volgende elementen :</p> <ul style="list-style-type: none"> * naleving van CAO nr. 46: * aanpassing van de veiligheidsmaatregelen aan nachtarbeid; * naleving van de gelijke beloning.

DEN RUMPST TAXI	26/1/99	VA	<p><u>Opmerking</u> : het is de bedoeling een nieuw arbeidsstelsel in te voeren.</p> <p><u>Aantal tewerk te stellen werknemers</u> : 50</p> <ul style="list-style-type: none"> - modelrapport waarin de volgende elementen zijn opgenomen : <ul style="list-style-type: none"> * inachtneming van de CAO nr. 46; * aanduiding van de mogelijkheden om de werkgever te bereiken wat veiligheid betreft; * geen probleem inzake kinderopvang; * naleving van de gelijke beloning. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 5</p>
DANZAS SBT	29/10/98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - er wordt vastgesteld dat de nachtarbeid wordt opengesteld voor vrouwen, met naleving van de gelijke beloning; - er wordt gevraagd om de arbeidsvoorwaarden van de bestaande arbeidsregelingen aan te passen : <ul style="list-style-type: none"> * naleving van CAO nr. 46; * geen speciale mogelijkheid voor kinderopvang; * nemen van de nodige veiligheidsmaatregelen; * naleving van de gelijke beloning. <p><u>Aantal tewerk te stellen werknemers</u> : Nihil</p>
PARITAIRE COMITÉS Nr. 120 EN 214			
NOMINETTE	6.7.98	OR + CPBW	<p>OR : vermelding dat raadpleging werd gehouden over de 4 thema's die bij wet zijn vastgesteld + sectorale CAO inzake begeleiding van nachtarbeid</p> <p><u>Aantal betrokken werknemers</u> : 14</p> <p>CPBW : er worden specifieke maatregelen aangenomen om iedere aantasting van de fysieke en morele integriteit van de werknemers te voorkomen en/of te verhelpen (contact met de ploegverantwoordelijke + personeelsdienst)</p>
BOWAR TECHNICAL FABRICS	14.7.98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - vermelding dat de sectorale CAO inzake begeleiding van nachtarbeid werd besproken
UCO - LEON DECLERCQ	15.7.98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - vermelding dat informatie werd gegeven over de sectorale CAO inzake begeleiding van nachtarbeid - constatering dat CAO nr. 46 + sectorale CAO worden nageleefd
BONAR PHORMIUM	24.8.98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - vermelding dat de sectorale CAO inzake begeleiding van nachtarbeid werd besproken - aanduiding dat, zoals in die CAO is bepaald, een vertrouwenspersoon is aangewezen

FILTEINT	25.8.98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - er vond een raadpleging plaats naar aanleiding van de herinvoering van een nachtploeg - er wordt op gewezen dat de sectorale CAO inzake begeleiding van nachtarbeid werd besproken - er wordt een nota met praktische richtlijnen, bestemd voor de nachtploeg, uitgedeeld
DOMO	25.8.98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - vermelding dat de sectorale CAO inzake begeleiding van nachtarbeid werd besproken - specifiek punt : mogelijkheid terug over te stappen vanwege zwangerschap, kinderopvang en om dringende familiale redenen : op verzoek van de vakbondsafvaardiging stemt de werkgeversafvaardiging ermee in om zo'n aanvragen te bespreken zonder dat de verbintenis wordt aangegaan dat een oplossing zal worden gevonden
BELGIAN SEWING THREAD	31.8.98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - er wordt op gewezen dat informatie werd gegeven over de CAO nr. 46 en de sectorale CAO inzake begeleiding van nachtarbeid
UCO SPORTSWEAR	3.9.98		<ul style="list-style-type: none"> - vermelding dat inlichtingen werden verstrekt over de sectorale CAO inzake begeleiding van nachtarbeid - vaststelling dat CAO nr. 46 + sectorale CAO worden nageleefd - aanduiding dat, zoals in die CAO is bepaald, een vertrouwenspersoon is aangewezen
UCO LEON DECLERCQ	10.9.98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - vermelding dat inlichtingen werden verstrekt over de sectorale CAO inzake begeleiding van nachtarbeid - vaststelling dat CAO nr. 46 + sectorale CAO worden nageleefd
UCO - YARNS	14.9.98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - vermelding dat inlichtingen werden verstrekt over de sectorale CAO inzake begeleiding van nachtarbeid - vaststelling dat CAO nr. 46 + sectorale CAO worden nageleefd
BERRY - YARNS	16.10.98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - vermelding dat informatie werd verstrekt over de CAO nr. 46 + de sectorale CAO inzake begeleiding van nachtarbeid <p><u>Aantal betrokken werknemers</u> :</p> <ul style="list-style-type: none"> - A : 132 (7 vrouwen voorzien) - B : 13
ASTRA SUPPLY	28.9.98	werknemers	<ul style="list-style-type: none"> - er wordt op gewezen dat informatie werd uitgehangen over de CAO nr. 46 + de sectorale CAO inzake begeleiding van nachtarbeid <p><u>Opm.</u> : in het register werden geen opmerkingen aangebracht</p> <p><u>Aantal betrokken werknemers</u> : de betrokken eenheden worden aangegeven maar het aantal werknemers wordt niet vermeld</p>
DENDERLAND - MARTIN	19.11.98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - vermelding dat informatie werd verstrekt over de CAO nr. 46 + de sectorale CAO inzake begeleiding van nachtarbeid <p><u>Opm.</u> : de leden hebben hun akkoord gegeven</p> <p><u>Aantal betrokken werknemers</u> : de betrokken eenheden worden aangegeven maar het aantal werknemers wordt niet vermeld</p>

HEYMAN - DE SCHEPPER	25.11.98 26.11.98	werknemers	- er wordt op gewezen dat de nieuwe werkplanning werd meegedeeld + er wordt aan de werknemers gevraagd om voor een periode van 6 weken in een nachtploeg te stappen <u>Opm.</u> : de werknemers gaan ermee akkoord verhoging van de veiligheid waarvoor wordt gezorgd door een verantwoordelijke die 's nachts per telefoon bereikbaar is <u>Aantal betrokken werknemers</u> : 3
NAVANO	3.2.99	werknemers	- akkoord van de werkgever en de werknemers betreffende : * naleving van de CAO nr. 46 * vaststelling van de financiële vergoeding * veiligheid : 's nachts zullen minstens 2 personen aanwezig zijn + machines voldoen aan de veiligheidsnormen * kinderopvang : geen enkel probleem voor het personeel * de gelijke beloning wordt gerespecteerd <u>Opm.</u> : in het bijgevoegde register zijn geen opmerkingen aangebracht <u>Aanta betrokken werknemers</u> : 4
SEEBER BELGIUM	--	werknemers	- vermelding dat informatie werd verstrekt over de CAO nr. 46 + de sectorale CAO inzake begeleiding van nachtarbeid <u>Opm.</u> : er is voldaan aan de procedure in het raam van de wijziging van het arbeidsreglement <u>Aantal betrokken werknemers</u> : de betrokken eenheden worden aangegeven maar het aantal werknemers wordt niet vermeld
PARITAIR COMITE Nr. 124			
PROCLEAN	8.3.99	werknemers	- naleving CAO nr. 46 : de nachtprestaties worden vermeld in het werfregister (worden vergoed volgens de wettelijke normen) - veiligheid : er worden specifieke maatregelen vastgesteld - kinderopvang : geen maatregel of niet van toepassing ? - naleving gelijke beloning : geen maatregel daar er geen werknemers zijn tewerkgesteld <u>Opm.</u> : er is voldaan aan de procedure in het raam van de wijziging van het arbeidsreglement <u>Aantal betrokken werknemers</u> : 4

PARITAIR COMITÉ Nr. 140.09/226

DDH LOGISTICS	25/3/99	werknemers	<p>- er wordt meegedeeld dat de overlegprocedure is gestart op basis van de volgende elementen :</p> <ul style="list-style-type: none"> * nachtarbeid moet gebeuren onder voldoende veilige arbeidsomstandigheden; * er zal via derden worden gezorgd voor kinderopvang, indien dit nodig mocht blijken; * de gelijke beloning wordt nageleefd. <p><u>Opmerking</u> : het is de bedoeling het arbeidsreglement te wijzigen; dat reglement werd nog niet toegezonden evenmin als het register met opmerkingen.</p> <p><u>Aantal tewerk te stellen werknemers</u> : 1</p>
BOULIART	13/2/99	VA	<p>- modelrapport waarin de volgende elementen zijn opgenomen :</p> <ul style="list-style-type: none"> * naleving van CAO nr. 46; * vermelding van de mogelijkheden om de werkgever te bereiken; * geen probleem inzake kinderopvang; * naleving van de gelijke beloning. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 8</p>

PARITAIR COMITÉ Nr. 207

PROCTER & GAMBLE	24/29/6/98	OR	Cf. opmerkingen onder p.c. nr. 116
BAXTER	25/30/6/98	OR	Cf. opmerkingen onder p.c. nr. 116
HELVOET PHARMA	13/7/98	OR	Cf. opmerkingen onder p.c. nr. 116
CAWTER INTERNATIONAL BELGIUM	11/8/98	werknemers	<p>- de werknemers worden over de volgende elementen geïnformeerd :</p> <ul style="list-style-type: none"> * naleving van de CAO nr. 46; * nemen van gepaste veiligheidsmaatregelen; * mogelijkheid tot kinderopvang : maatregelen in geval van tijdelijke en onoverkomelijke moeilijkheden; * naleving van de gelijke beloning. <p><u>Aantal tewerkgestelde werkneemsters</u> : 2</p>
AGFA-GEVAERT	9/3/98	OR	Cf. opmerkingen onder p.c. nr. 116
PHENOL CHEMIE	15/9/98	OR	<p>- overleg over de volgende elementen :</p> <ul style="list-style-type: none"> * naleving van de CAO's nr. 46 en nr. 49; * naleving van de gelijke beloning; * nemen van gepaste veiligheidsmaatregelen; * in aanmerking nemen van de gezinssituatie inzake kinderopvang (mogelijkheid voor diverse wettelijke verlofvormen);

AMPACET EUROPE	25/9/98	OR	<p>verbintenis van de directie bij tijdelijke en onoverkomelijke moeilijkheden.</p> <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : Nihil</p> <p>- overleg betreffende de volgende elementen :</p> <ul style="list-style-type: none"> * geen intentie om nachtarbeid open te stellen voor vrouwen (aard van het werk + onaangepaste infrastructuur); * naleving van de gelijke beloning; * geen specifieke veiligheidsmaatregel (behalve voor ongewenst seksueel gedrag); * geen mogelijkheid voor kinderopvang. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 1/2 uitzendkracht.</p>
MANRO SICPA BENELUX DUPONT de NEMOURS JANSSEN PHARMACEUTICA	29/10/98	OR	<p>- maatregel om nachtarbeid uit te breiden tot vrouwen (labo) : akkoord van de VA bedienden.</p> <p>Cf. opmerkingen onder p.c. nr. 116</p> <p>Cf. opmerkingen onder p.c. nr. 116</p> <p>Cf. opmerkingen onder p.c. nr. 116</p>
PARITAIR COMITÉ Nr. 222			
ELEP	8/4/99	OR	<p>- aanduiding van de elementen waarop de raadpleging betrekking heeft gehad :</p> <ul style="list-style-type: none"> * naleving van de CAO nr. 46 : niet van toepassing gezien de occasionele aard van de prestaties in nachtarbeid (ondernemings-CAO); * nodige veiligheidsmaatregelen : bespreking van de te nemen maatregelen (toezicht); * mogelijkheden inzake kinderopvang : dient met iedere werknemer afzonderlijk besproken te worden; * naleving van de gelijke beloning (ondernemings-CAO). <p><u>Potentieel aantal tewerkgestelde werknemers</u> : is afhankelijk van het aantal ingezette machines</p>
SCA PACKAGING	13/10/98	OR	<p>- er wordt geconstateerd dat :</p> <ul style="list-style-type: none"> * de CAO nr. 46 wordt nageleefd; * er voldoende veiligheidsmaatregelen zijn genomen; * er geen initiatief is betreffende kinderopvang; * de gelijke beloning wordt gerespecteerd. <p><u>Potentieel aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 44(22A/22B)</p>
ZEDEK & VAN MIERLO	2/7/98	OR	<p>- vermelding van de elementen van de raadpleging :</p> <ul style="list-style-type: none"> * de CAO nr. 46 wordt nageleefd;

			<ul style="list-style-type: none"> * er zijn voldoende veiligheidsmaatregelen genomen (bespreking gepland met het comité voor preventie en bescherming op het werk); * geen initiatief inzake kinderopvang; * de gelijke beloning wordt gerespecteerd. <p><u>Opmerking</u> : samenvatting van de discussiepunten (rekening houden met de gezinstoestand, beginsel van vrijwilligheid).</p> <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 1</p>
PARITAIR COMITÉ Nr. 302			
RAPID SERVICE	---	werknemers	<ul style="list-style-type: none"> - de raadpleging ging over de volgende elementen : <ul style="list-style-type: none"> * naleving van CAO nr. 46; * nemen van de veiligheidsmaatregelen (aanwezigheid van een verantwoordelijke 's nachts); * mogelijkheid tot kinderopvang georganiseerd (?); * naleving van de gelijke beloning. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 1</p>
BVBA TRIANON	9/12/98	werknemers	<ul style="list-style-type: none"> - raadpleging over : <ul style="list-style-type: none"> * naleving van CAO nr. 46; * organisatie van de veiligheidsmaatregelen (vermelding van de veiligheidsvoorzieningen); * indien nodig, wordt eventueel kinderopvang georganiseerd; * naleving van de gelijke beloning. <p><u>Opmerking</u> : handtekeningenregister bijgevoegd.</p> <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 5</p>
KRIS BRESSELEERS	11/2/99	werknemers	<ul style="list-style-type: none"> - raadpleging over : <ul style="list-style-type: none"> * naleving van CAO nr. 46; * organisatie van de veiligheidsmaatregelen ('s nachts is er een verantwoordelijke aanwezig); * mogelijkheid voor kinderopvang : op de werkplek; * naleving van de gelijke beloning. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 3</p>
PARITAIR COMITÉ Nr. 309			
FORTIS INVESTMENTS BELGIUM	25/9/98	OR	<ul style="list-style-type: none"> - nachtarbeid wordt opengesteld voor vrouwen op basis van vrijwilligheid, zonder dat de arbeidsvoorwaarden moeten worden gewijzigd.

			Aantal betrokken werknemers : Nihil
PARITAIR COMITE Nr. 319			
MAASLANDS INSTITUUT	17/5/98	VA	<ul style="list-style-type: none"> - informatie omtrent de openstelling van de nachtarbeid voor vrouwen; - beslissing de wetgeving toe te passen : <ul style="list-style-type: none"> * enkel voor de opvoeders; * voor wakende nachten; * samen met een collega van het mannelijke geslacht; * op occasionele basis.

BIJLAGE 2

Overzicht van de collectieve
arbeidsovereenkomsten

Bedrijf	Datum CAO	Duur CAO	Categorie werknemers	Invoering van een of aanpassing van het stelsel van nachtarbeid	Uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid tot vrouwelijke werknemers
1. JP MORGAN	16/7/1998	1/8/1998 - 31/7/2001	alle	x	
2. SIEMENS	19/1/1998	vanaf 19/1/1998 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	(Nieuw systeem geldt enkel voor arbeidsters)
3. SIEMENS	19/1/1998	vanaf 19/1/1998 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
4. VOLKSWAGEN	11/12/1997	16/9/1997 - 31/12/1999	alle		x
5. VOLKSWAGEN	16/9/1997	16/9/1997 - 31/12/1999	alle	x	
6. LAURENTY	31/12/1998	vanaf 2/1/1999 voor onbepaalde duur	alle	x	
7. NV IMPRIMERIE DES EDITEURS	4/11/1998	vanaf 1/2/1998 voor onbepaalde duur	alle	x	
8. SMURFIT BELGIUM	4/3/1998	vanaf 9/3/1998 voor onbepaalde duur	alle	x	
9. UNITED PARCEL SERVICE	24/2/1997	vanaf 24/2/1997 voor onbepaalde duur	alle	x	

Bedrijf	Datum CAO	Duur CAO	Categorie werknemers	Invoering van een of aanpassing van het stelsel van nachtarbeid	Uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid tot vrouwelijke werknemers
10. ESTEE LAUDER	25/4/1997	vanaf 9/7/1996 voor onbepaalde duur	arbeiders		x (bijkomende omkadering)
11. SCHERING PLOUGH LABO	26/5/1997	van 1/9/1997 tot 31/8/1998	arbeiders	x	
12. MAGNETIC DATA BELGIUM	18/8/1997	van 18/8/1997 tot 30/11/1997	alle	x	
13. VAN ELDEREN BELGIUM	27/8/1997	vanaf 27/8/1997 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
14. CARROSSERIE BRIL	9/10/1997	vanaf 13/10/1997 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
15. ASSIDOMAN S&M	28/11/1997	van 1/1/1998 tot 31/12/1998	alle	x	
16. D.H.L.	22/12/1997	van 1/1/1998 tot 31/12/1998	bedienden	x	(verbintenis om positieve medewerking te verlenen aan nachtarbeid vrouwen)

Bedrijf	Datum CAO	Duur CAO	Categorie werknemers	Invoering van een of aanpassing van het stelsel van nachtarbeid	Uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid tot vrouwelijke werknemers
17. D.H.L.	24/12/1997	van 1/1/1998 tot 31/12/1998	arbeiders	x	(verbintenis om positieve medewerking te verlenen aan nachtarbeid vrouwen)
18. D.H.L.	26/10/1998	vanaf 26/10/1998 voor onbepaalde duur	bedienden	x	
19. LACSOONS	19/1/1998	van 19/1/1998 tot 1/1/2002	arbeiders	x	
20. LACSOONS	30/6/1999	van 30/6/1999 tot 30/6/2000	bedienden	x	
21. ATELIERS VLASSENROOT	19/1/1998	vanaf 1/2/1998 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
22. PHILIPS LIGHTING (afdeling kwik)	19/12/1997	vanaf 1/1/1998 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	(Nieuwe regeling geldt enkel voor arbeidsters cf. CAO nachtarbeid vrouwen dd. 19/12/1995)
23. PHILIPS LIGHTING (afdeling spiralen)	17/12/1997	vanaf 1/1/1998 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	(Nieuwe regeling geldt enkel voor arbeidsters cf. CAO nachtarbeid vrouwen dd. 19/12/1995)

Bedrijf	Datum CAO	Duur CAO	Categorie werknemers	Invoering van een of aanpassing van het stelsel van nachtarbeid	Uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid tot vrouwelijke werknemers
24. PHILIPS INDUSTRIAL ACTIVITIES	10/4/1998	van 14/4/1998 tot 13/10/1998	arbeiders	x (tijdelijk stelsel)	
25. IMPRESS METAL PACKAGING	28/1/1998	van 1/1/1998 tot 31/12/1999	arbeiders	x	
26. IMPERIAL TUFTING COMPANY	27/1/1998	vanaf 1/2/1998 voor onbepaalde duur	alle	x	
27. TNT EXPRESS (Express Worldwilde)	30/11/1997	vanaf 1/12/1997 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
28. TNT EXPRESS	30/11/1997	vanaf 1/12/1997 voor onbepaalde duur	bedienden	x	
29. GE POWER CONTROLS BELGIUM	5/11/1997	vanaf 5/11/1997 voor onbepaalde duur	arbeiders		x
30. VERDEYEN	15/1/1998	van 15/1/1998 tot 31/12/2000	arbeiders	x	
31. DONNE & HELWIG TIENEN	28/1/1998	vanaf 1/1/1998 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	

Bedrijf	Datum CAO	Duur CAO	Categorie werknemers	Invoering van een of aanpassing van het stelsel van nachtarbeid	Uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid tot vrouwelijke werknemers
32. SICPA BENELUX	13/1/1998	van 1/1/1998 tot 31/12/1998	arbeiders	x	
33. SPINDOR INTERNATIONAL	16/3/1998	vanaf 1/4/1998 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
34. OPEL	19/3/1998	van 1/1/198 tot 31/12/2002	arbeiders	x	
35. OPEL	24/3/1998	van 1/1/1998 tot 31/12/2002	bedienden	x	
36. OPEL	9/9/1998	vanaf 1/1/1999 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	(omkaderingsmaatregelen)
37. OPEL	23/10/1998	vanaf 1/1/1999 voor onbepaalde duur	bedienden	x	(omkaderingsmaatregelen)
38. PULLMAFLEX BENELUX	14/10/1998	vanaf 14/10/1998 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
39. SLABINCK LASER PRODUCTS	31/3/1998	van 1/5/1998 tot 30/4/1999	arbeiders	x	

Bedrijf	Datum CAO	Duur CAO	Categorie werknemers	Invoering van een of aanpassing van het stelsel van nachtarbeid	Uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid tot vrouwelijke werknemers
40. WESTLANDIA RECLASSERINGSCENTRUM VOOR GEHANDICAPTEN	30/4/1998	van 1/5/1998 tot 31/12/1998	alle	x	
41. SEGERS EN BALCAEN	25/5/1998	van 1/1/1998 tot 31/3/1999	arbeiders	x	
42. KAASMAKERIJ PASSEDALE	25/5/1998	vanaf 1/6/1998 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
43. H.N. AUTOTRANSPORT	2/7/1998	vanaf 15/7/1998 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
44. MEDISCH PEDAGOGISCH INSTITUUT HEILIG HART VZW	30/6/1998	vanaf 1/9/1998 voor onbepaalde duur	bedienden	x	
45. FEHRER BENELUX	28/4/1998	vanaf 28/4/1999 voor onbepaalde duur	alle		x
46. SKF EUROPEAN DISTRIBUTION CENTRE	10/2/1998	van 10/2/1998 tot 31/12/1999	alle	x	

Bedrijf	Datum CAO	Duur CAO	Categorie werknemers	Invoering van een of aanpassing van het stelsel van nachtarbeid	Uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid tot vrouwelijke werknemers
47. YPLON	14/7/1998	van 14/7/1998 tot 31/12/1999	arbeiders		x
48. MOORE LITHOREX DMS	25/6/1998	vanaf 25/6/1998 voor onbepaalde duur	alle	x	
49. MONSANTO	28/8/1998	van 1/1/1999 tot 31/3/2003	alle	x	
50. ELF OIL	2/10/1998	van 1/11/1998 tot 31/10/1999	alle	x	
51. NITTO	11/9/1997	vanaf 11/9/1997 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
52. MAGNETIC DATA	28/9/1998	van 1/10/1998 tot 30/9/1999	arbeiders	x	
53. BISCUITS BOFIN	22/9/1998	vanaf 22/9/1998 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
54. INTERBREW BELGIUM	14/10/1998	vanaf 5/10/1998 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	

Bedrijf	Datum CAO	Duur CAO	Categorie werknemers	Invoering van een of aanpassing van het stelsel van nachtarbeid	Uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid tot vrouwelijke werknemers
55. VERDEYEN	23/10/1998	van 23/10/1998 tot 31/12/2000	arbeiders	x	
56. KLOCKNER PESTAPACK BENELUX	29/9/1998	vanaf 29/9/1998 voor onbepaalde duur	arbeiders		x
57. BECTON DICKINSON	15/10/1998	vanaf 1/11/1998 voor onbepaalde duur	bedienden	x	
58. JOHNSON PUMP	3/11/1998	van 1/11/1998 tot 31/12/1998	arbeiders	x	
59. STERIMA	12/1/1999	vanaf 18/1/1999 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
60. SERV-A-PORION	11/1/1999	vanaf 1/1/1999 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
61 BOAL	1/12/1998	van 1/12/1998 tot 30/11/1999	arbeiders	x	

Bedrijf	Datum CAO	Duur CAO	Categorie werknemers	Invoering van een of aanpassing van het stelsel van nachtarbeid	Uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid tot vrouwelijke werknemers
62. EURO LOGISTICS	1/11/1998	vanaf 1/11/1998 voor onbepaalde duur	alle		x
63. ALCATEL MICRO-ELECTRONICS	29/10/1998	vanaf 1/12/1998 voor onbepaalde duur	arbeiders		x
64. ALPRO	9/3/1999	van 15/3/1999 tot 31/12/1999	arbeiders	x	
65. SICPA BENELUX	23/12/1998	vanaf 1/1/1999 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
66. CHEP BENELUX	25/2/1999	van 1/1/1999 tot 31/12/2000	alle	x	
67. VAN GENECHTEN BIERMANS	1/2/1999	vanaf 1/3/1999 voor onbepaalde duur	arbeiders		x

PERIODE 2000-2001

BIJLAGE 3

Overzicht van de
raadplegingsverslagen

PARITAIR COMITÉ NR. 116

ONDERNEMING	DATUM	RAADPLEGINGS- ORGAAN	OPMERKINGEN
1. SPECIALITY POLY- MERS ANTWERP	22/11/2001	OR	<ul style="list-style-type: none"> - vermelding dat de sectorale CAO wordt besproken - in de notulen wordt geconstateerd dat de sectorale CAO nachtarbeid hoofdzakelijk tot doel hebben mannen en vrouwen gelijke kansen te garanderen - in de notulen wordt voorzien dat de veiligheidsnormen van de CAO zullen besproken worden in geëigende organen. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : nihil</p>
2. SOLVAY	19/12/2001	OR	<ul style="list-style-type: none"> - vermelding dat de sectorale CAO wordt besproken, waarin de wettelijke voorwaarden werden opgenomen en tevens enkele andere punten zoals : <ul style="list-style-type: none"> * mogelijkheid inzake kinderopvang * organiseren van op elkaar afgestemde shiftregimes (bij gehuwde of samenwonende werknemers) * gelijke behandeling van mannen en vrouwen. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : nihil</p>
3. BASF	18/12/2001	OR	<ul style="list-style-type: none"> - in de notulen staat dat een toelichting wordt gegeven over de sectorale CAO nachtarbeid en dat de noodzakelijke voorzieningen inzake veiligheid en hygiëne zullen besproken worden op CPB (comité voor preventie en bescherming op het werk). <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : nihil</p>
4. HALTERMANN	20/12/2001	OR	<ul style="list-style-type: none"> - in de notulen staat dat alle leden een folder kregen met de inhoud van de CAO over nachtarbeid en dat de belangrijkste punten op de vergadering werden samengevat. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : nihil</p>
5. FEDERA	22/3/2000	OR	<ul style="list-style-type: none"> - in de notulen wordt opgemerkt dat de directie wenst over te gaan van een twee - naar een drieploegenstelsel - constatering dat : <ul style="list-style-type: none"> * de CAO nr. 46 wordt gerespecteerd * de veiligheidsmaatregelen worden toegepast * de gelijke beloning in acht wordt genomen - kinderopvang : de werkgever zal openstaan voor de moeilijkheden van kinderopvang tijdens de nacht. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 3 arbeiders en 2 bedienden</p>

6. PHARMANIA	20/12/2000 24/01/2001 28/02/2001	OR	<ul style="list-style-type: none"> - constatering dat : <ul style="list-style-type: none"> * de CAO nr. 46 wordt gerespecteerd * de veiligheidsmaatregelen worden toegepast * de gelijke beloning in acht wordt genomen - kinderopvang : de zorg hiervoor behoort in de eerste plaats tot de individuele verantwoordelijkheid van de betrokken werknemer, de directie verbindt er zich toe om informatie te verspreiden omtrent de in de streek aanwezige mogelijkheden en zal mee helpen zoeken naar een oplossing in geval van tijdelijke onvoorziene en onoverkomelijke problemen. De directie zal meewerken om officiële instanties en organisaties initiatieven te doen nemen inzake kinderopvang in de regio. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : ca 100</p>
7. 3M	15/1/2002	OR	<ul style="list-style-type: none"> - in de notulen staat dat de sectorale CAO werd toegestuurd aan de leden van de OR en werd toegelicht. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : nihil</p>
8. ANTWERP GAS TERMINAL	1/10/2001	werknemers	<ul style="list-style-type: none"> - aanplakking van de sectorale CAO. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : nihil</p>
9. CARDA	28/2/2002	werknemers	<ul style="list-style-type: none"> - in het verslag van de raadpleging wordt geconstateerd dat : <ul style="list-style-type: none"> * de CAO nr. 46 wordt gerespecteerd * de veiligheidsmaatregelen werden toegepast * de gelijke beloning in acht wordt genomen - geen specifieke verbintenis voor kinderopvang (vaststelling dat dit geen probleem stelt voor betrokken arbeiders) - via wijziging arbeidsreglement. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 1</p>
10. HENKEL - ECOLAB	16/8/2000	OR	<ul style="list-style-type: none"> - in de notulen wordt geconstateerd dat nachtarbeid kan worden uitgebreid tot vrouwen - toepassing van de bestaande veiligheidsmaatregelen op de vrouwen - naleving van het beginsel van gelijke beloning - geen specifieke maatregelen nodig voor kinderopvang. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : nihil</p>
11. YPLON	11/1/2001	OR	<ul style="list-style-type: none"> - er wordt voorzien in een maandelijkse evaluatie CAO door OR en PBW - kinderopvang: de directie verbindt zich ertoe een oplossing te zoeken in geval van onvoorziene onoverkomelijke problemen inzake kinderopvang. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : nihil</p>

12. HERCULES	13/11/2001	OR	- vermelding dat de sectorale CAO wordt toegelicht. <u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : nihil
13. DEGUSSA	19/1/2001	OR	- vermelding dat de sectorale CAO wordt toegelicht. - er wordt geconstateerd dat : * de CAO nr. 46 wordt gerespecteerd * toepassing van de reeds bestaande en specifieke veiligheidsmaatregelen voor vrouwen * naleving van het beginsel van gelijke beloning - kinderopvang: geen specifieke verbintenis. <u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 564
14. BOREALIS	20/6/2002	OR	- vermelding dat de sectorale CAO wordt verspreid onder leden OR
15. MONSANTO	9/11/2001 12/12/2001 19/12/2001	OR CPB OR	- vermelding dat de sectorale CAO nachtarbeid wordt verspreid onder de leden van de OR en toegelicht - de voorzieningen inzake veiligheid en hygiëne worden voorgelegd en besproken op het CPB. <u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : Nihil
PARITAIR COMITÉ 207			
16. INEOS	18/11/1999	OR	- openstelling van nachtarbeid voor vrouwen - constatering dat : * de CAO nr. 46 wordt gerespecteerd * de veiligheidsmaatregelen worden toegepast * de gelijke beloning in acht wordt genomen - kinderopvang : * informatie m.b.t. kinderopvang in de naburige gemeenten zal op vraag van de werknemers ter beschikking worden gesteld * organiseren van op elkaar afgestemde shiftregimes of aangepaste vakantieregelingen (bij gehuwde of samenwonende werknemers en alleenstaande werknemers die dienen in te staan voor de wettelijke onderhoudsplicht van de kinderen). <u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 168 (134 bedienden en 24 kaderleden)

17. PHARMANIA	20/12/2000 24/01/2001 28/02/2001	OR	<ul style="list-style-type: none"> - constatering dat : <ul style="list-style-type: none"> * de CAO nr. 46 wordt gerespecteerd * de veiligheidsmaatregelen worden toegepast * de gelijke beloning in acht wordt genomen - kinderopvang : de zorg hiervoor behoort in de eerste plaats tot de individuele verantwoordelijkheid van de betrokken werknemer, de directie verbindt er zich toe om informatie te verspreiden omtrent de in de streek aanwezige mogelijkheden en mee te helpen een oplossing te zoeken in geval van tijdelijke onvoorziene en onoverkomelijke problemen. De directie zal meewerken om officiële instanties en organisaties initiatieven te doen nemen inzake kinderopvang in de regio. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : ca 100</p>
18. DEGUSSA	19/1/2001	OR	<ul style="list-style-type: none"> - vermelding dat de sectorale CAO wordt toegelicht. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : nihil</p> <ul style="list-style-type: none"> - constatering dat : <ul style="list-style-type: none"> * de CAO nr. 46 wordt gerespecteerd * toepassing van de reeds bestaande en specifieke veiligheidsmaatregelen voor vrouwen * naleving van het beginsel van gelijke beloning - kinderopvang: geen specifieke verbintenis. <p><u>Aantal betrokken werknemers</u> : 564</p>
19. POLYMUS	22/11/2001	OR	cf. opmerkingen onder PC 116
20. SOLVAY	29/11/2001	OR	cf. opmerkingen onder PC 116
21. BASF	18/12/2001	OR	cf. opmerkingen onder PC 116
22. HALTERMANN	20/12/2001	OR	cf. opmerkingen onder PC 116
23. FEDERA	22/3/2000	OR	cf. opmerkingen onder PC 116
24. DEGUSSA	19/1/2001	OR	cf. opmerkingen onder PC 116

PARITAIR COMITÉ 127

25. MERLIN AIR TRADE	16/12/1999	werknemers	<ul style="list-style-type: none"> - in het verslag van de raadpleging wordt vastgesteld dat : <ul style="list-style-type: none"> * de CAO nr. 46 wordt gerespecteerd * specifieke veiligheidsmaatregelen werden voorzien * het beginsel van gelijke beloning wordt nageleefd * gelijke rechten op het vlak van vakbondsvertegenwoordiging, beroepsopleiding, hygiëne, veiligheid en geneeskundige verzorging en sociale infrastructuur worden gegarandeerd - kinderopvang: de directie vermeldt twee initiatieven waarop een beroep kan worden gedaan, de bijkomende kost wordt door de directie minstens gedeeltelijk en op forfaitaire basis ten laste genomen. <p><u>Aantal betrokken werknemers</u> : 8</p>
26. LEO TAX	20/7/1999	werknemers	<ul style="list-style-type: none"> - in het verslag van de raadpleging wordt geconstateerd dat : <ul style="list-style-type: none"> * de CAO nr. 46 wordt gerespecteerd * toepassing van de reeds bestaande en specifieke veiligheidsmaatregelen voor vrouwen * naleving van het beginsel van gelijke beloning - kinderopvang: geen specifieke verbintenis. <p><u>Aantal betrokken werknemers</u> : 7</p>

PARITAIR COMITÉ 140.4

27. SEGERS	10/12/1999	werknemers	<ul style="list-style-type: none"> - er wordt in het raadplegingsverslag vastgesteld dat: <ul style="list-style-type: none"> * de gelijke beloning in acht wordt genomen * er geen probleem is inzake kinderopvang <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 3</p>
------------	------------	------------	---

PARITAIR COMITÉ 140.09

28. TEAM LOGISTICS	17/7/2001	werknemers	<ul style="list-style-type: none"> - in het verslag van de raadpleging wordt geconstateerd dat : <ul style="list-style-type: none"> * de CAO nr. 46 wordt gerespecteerd * de veiligheidsmaatregelen werden toegepast * de gelijke beloning in acht wordt genomen - geen specifieke verbintenis voor kinderopvang. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 6</p>
--------------------	-----------	------------	--

29. BASE DE VILLERS LE BOUILLET	28/9/2000	OR	<ul style="list-style-type: none"> - constatering dat : <ul style="list-style-type: none"> * de CAO nr. 46 wordt gerespecteerd * de veiligheidsmaatregelen werden toegepast * de gelijke beloning in acht wordt genomen - geen specifieke verbintenis voor kinderopvang. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 10</p>
30. MINITAX	23/3/2001	VA	<ul style="list-style-type: none"> - principieel akkoord van de VA dat : <ul style="list-style-type: none"> * de CAO nr. 46 wordt gerespecteerd * de veiligheidsmaatregelen werden toegepast * de gelijke beloning in acht wordt genomen - geen specifieke verbintenis voor kinderopvang. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 10</p>
31. HAYS LOGISTICS	18/8/2000	CBP	<p>In het verslag staat dat de volgende punten worden besproken :</p> <ul style="list-style-type: none"> * de naleving van CAO nr. 46 * de nodige veiligheidsmaatregelen * de mogelijkheden inzake kinderopvang * de gelijke beloning. <p><u>Aantal betrokken werknemers</u> : nihil</p>
32. HAMANN NTER- NATIONAL	24/1/2000	werknemers	<ul style="list-style-type: none"> - het raadplegingsverslag bepaalt dat werknemers over de volgende elementen worden geraadpleegd : <ul style="list-style-type: none"> * de naleving van CAO nr. 46 * nemen van veiligheidsmaatregelen * naleving van gelijke beloning - indien kinderopvang een probleem stelt zal in gemeen overleg naar een oplossing gezocht worden. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 2</p>
PARITAIR COMITÉ 118			
33. CHOCOLATERIE COLPAERT	3/8/99	VA / werknemers	<ul style="list-style-type: none"> - de raadpleging ging over de volgende elementen : <ul style="list-style-type: none"> * naleving van de CAO nr. 46 * naleving van de gelijke beloning - in het verslag van de raadpleging wordt vastgesteld dat de veiligheidsmaatregelen zijn getroffen - kinderopvang stelt geen probleem. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : 2</p>

34. LA CORBEILLE	26/3/2002	OR	<ul style="list-style-type: none"> - er wordt vastgesteld welke veiligheidsmaatregelen zijn genomen - de gelijke beloning wordt gerespecteerd - een aantal elementen van de CAO nr. 46 komen aan bod (terugstapmogelijkheid). <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : nihil</p>
35. INVE AQUACULTURE	8/3/1999	werknemers	<ul style="list-style-type: none"> - kopie van arbeidsreglement - vaststelling dat gelijke beloning wordt nageleefd. <p>Opmerking: handtekeningregister werd bijgevoegd</p> <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u> : nihil</p>
PARITAIR COMITÉ NR. 302			
36. CITY INN	18/5/1999	werknemers	<ul style="list-style-type: none"> - in het verslag van de raadpleging wordt geconstateerd dat de gelijke beloning wordt nageleefd - geen problemen inzake kinderopvang. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u>: 10 werknemers</p>
37. TROPICANA	20/10/2000	werknemers	<ul style="list-style-type: none"> - mededeling aan betrokken werknemers dat: <ul style="list-style-type: none"> * de CAO nr. 46 wordt nageleefd * de nodige veiligheidsmaatregelen zijn genomen * de gelijke beloning wordt nageleefd - constatering dat het probleem van kinderopvang zich niet stelt, verbintenis van de werkgever om kinderopvang te voorzien indien nodig. <p><u>Aantal tewerkgestelde werknemers</u>: 1</p>
38. CITTA ROSSA	19/9/03	werknemers	<ul style="list-style-type: none"> - constatering dat :: <ul style="list-style-type: none"> * de CAO nr. 46 wordt gerespecteerd * de veiligheidsmaatregelen worden toegepast (telefoon van contactpersoon bij problemen) * de gelijke beloning wordt in acht genomen - kinderopvang stelt geen probleem <p><u>Aantal betrokken werknemers</u>: 2</p>

PARITAIR COMITÉ NR. 124

39. PROCLEAN	8/3/1999	werknemers	<ul style="list-style-type: none">- er wordt in het verslag van de raadpleging geconstateerd dat:<ul style="list-style-type: none">* de CAO nr. 46 wordt nageleefd* de nodige veiligheidsmaatregelen zijn genomen* de gelijke beloning wordt nageleefd- geen specifieke mogelijkheden inzake kinderopvang. <p><u>Aantal betrokken werknemers:</u> 4</p>
--------------	----------	------------	--

BIJLAGE 4

Overzicht van de collectieve
arbeidsovereenkomsten

Bedrijf	Datum CAO	Duur CAO	Categorie werknemers	Invoering van een of uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid	Uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid tot vrouwelijke werknemers
1. BANK OF NEW YORK	9/8/2000	vanaf 1/9/2000 voor onbepaalde duur	alle	x	
2. AERTSSEN KRANEN	23/10/2000	vanaf 1/11/2000 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
3. FEDERA	26/9/2000	1/10/2000 - 31/12/2000	bedienden	x	
4. FEDERA	26/9/2000	1/10/2000 - 31/12/2000	arbeiders	x	
5. FEDERA	3/4/2000	3/4/2000 - 30/9/2000	arbeiders	x	
6. FEDERA	3/4/2000	3/4/2000 - 30/9/2000	bedienden	x	
7. FEDERA	15/3/2001	26/3/2001 - 25/3/2003	arbeiders	x	
8. FEDERA	3/1/2002	6/1/2002 - 31/12/2003	bedienden	x	
9. FEDERA	3/1/2002	6/1/2002 - 31/12/2003	arbeiders	x	

Bedrijf	Datum CAO	Duur CAO	Categorie werknemers	Invoering van een of uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid	Uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid tot vrouwelijke werknemers
10. PAUWELS	21/9/2000	1/10/2000 - 1/10/2001	alle	x	
11. MAGNETIC DATA BELGIUM	25/9/2000	1/10/2000 - 30/9/2000	arbeiders	x	
12. MAGNETIC DATA BELGIUM	10/9/2001	1/10/2001 - 30/9/2002	arbeiders	x	
13. ELF OIL BELGIUM	22/9/2000	1/10/2000 - 30/6/2001	arbeiders/kaderleden	x	
14. ELF OIL BELGIUM	15/3/2000	1/5/2000 - 30/9/2000	arbeiders/kaderleden	x	
15. ETABLISSEMENTE LAROY	11/9/2000	vanaf 1/9/2000 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
16. PRAYON -RUPEL	26/7/2000	26/7/2000 - 31/12/2001	arbeiders	x	
17. SARENS DE-COSTER	29/8/2000	vanaf 1/9/2000 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
18. VUM - HET VOLK	7/6/2000	vanaf 7/6/2000 voor onbepaalde duur	alle	x	
19. TABACOFINA/VAN DER ELST	13/6/2000	19/6/2000 - 13/9/2000	arbeiders	x	

Bedrijf	Datum CAO	Duur CAO	Categorie werknemers	Invoering van een of uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid	Uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid tot vrouwelijke werknemers
20. TMT EXPRESS WORLDWIDE	10/5/2000	vanaf 1/6/2000 voor onbepaalde duur	alle	x	
21. DHM	29/5/2000	vanaf 1/7/2000 voor onbepaalde duur	alle	x	
22. PHILIPS LIGHTING	31/3/2000	vanaf 1/4/2000 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
23. BELLONA PATIS	29/3/2000	1/4/2000 - 31/12/2000	alle		x
24. DEPRO PROFILES	30/3/2000	vanaf 30/3/2000 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
25. LBC/FIMALAC	31/3/2000	vanaf 1/4/2000 voor onbepaalde duur	alle	x	
26. REGISTER LOGISTIK	25/2/2000	vanaf 29/2/2000 voor onbepaalde duur	alle	x	
27. ELECTRONIC DATA SYSTEMS	2/3/2000	vanaf 1/2/2000 voor onbepaalde duur	bedienden	x	
28. ELECTRONIC DATA SYSTEMS	6/12/2000	vanaf 1/1/2001 voor onbepaalde duur	alle	x	

Bedrijf	Datum CAO	Duur CAO	Categorie werknemers	Invoering van een of uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid	Uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid tot vrouwelijke werknemers
29. COBELFUT	25/12/2000			x	
30. UNIE VAN REDDING- EN SLEEPDIENST	5/1/2000			x	
31. C.MAC ELECTROMOG	3/2/2000			x	
32. TOURING	28/12/2000	vanaf 1/1/2001 voor onbepaalde duur	bedienden	x	
33. FIN FORCE	23/11/2000	vanaf 1/1/2001 voor onbepaalde duur	bedienden	x	
34. SOFIPLAS	18/11/2000	vanaf 1/1/2001 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
35. PLUS PACK NV	19/11/2000	vanaf 1/1/2001 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
36. MATCH	23/10/2000	24/10/2000 - 30/12/2000	alle	x	
37. JAC	23/10/2000	vanaf 23/10/2000 voor onbepaalde duur	alle	x	

Bedrijf	Datum CAO	Duur CAO	Categorie werknemers	Invoering van een of uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid	Uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid tot vrouwelijke werknemers
38. SCHERING PLOUGH LABO	13/12/2000		arbeiders	x	
39. SCHERING PLOUGH LABO NV	15/2/2001	1/3/2001 - 28/2/2003	arbeiders	x	
40. LABORATOIRES THISSEN	19/12/2000	19/12/2000 - 31/12/2001	alle	x	
41. LABORATOIRE THISSEN	19/12/2000	vanaf 1/1/2001 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
42. YPLON IEPER	11/1/2001	vanaf 11/1/2001 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
43. CAMPINA NV	12/1/2001	1/1/2001 - 31/12/2001	arbeiders		
44. DE BRUIN TRANSPORTGROEP	8/1/2001	vanaf 8/1/2001 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
45. CARGILL	9/1/2001	vanaf 28/1/2001 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
46. ISS SERVISYSTEM BELGIUM	1/9/2000	vanaf 1/10/2000 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	

Bedrijf	Datum CAO	Duur CAO	Categorie werknemers	Invoering van een of uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid	Uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid tot vrouwelijke werknemers
47. TER ROYE	26/1/2001	1/11/2001 - 31/12/2003	alle	x	
48. BRUSSELLE BVBA	30/1/2001	vanaf 30/1/2001 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
49. COFIDIS	14/2/2001	vanaf 14/2/2001 voor onbepaalde duur	alle	x	
50. AIDE A DOMICILE EN MILIEU RURAL ASBL	1/7/2000	1/7/2000 - 31/6/2001	arbeiders	x	
51. ALCON COUVREUR	27/2/2001	1/3/2001 - 28/2/2003	arbeiders	x	
52. ALCON COUVREUR	12/2/2001	1/1/2001 - 31/12/2002	bedienden	x	
53. ARTILAT	25/6/2001	vanaf 9/7/2001 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
54. PINGUIN LANGEMARK	8/1/2001	vanaf 8/1/2001 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
55. SERV-A-PORION	25/7/2001	vanaf 1/5/2001 voor onbepaalde duur	arbeiders		x
56. GECOWAT	22/8/2001	1/5/2001 - 30/4/2003	alle	x	

Bedrijf	Datum CAO	Duur CAO	Categorie werknemers	Invoering van een of uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid	Uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid tot vrouwelijke werknemers
57. SCHÖLLER NV	27/8/2001	1/6/2001 - 30/6/2003	arbeiders	x	
58. SARENS	25/6/2001	vanaf 1/4/2001 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
59. IMA BENELUX	23/5/2001	vanaf 1/7/2001 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
60. MEDIATHEQUE DE LA COMMUNAUTE FRANÇAISE DE BELGIQUE (ASBL)	13/7/2001	1/7/2001 - 30/6/2004	bedienden	x	
61. VERMARGO	31/5/2001	1/6/2001 - 31/5/2002	arbeiders	x	
62. DD TRANS	28/6/2001	vanaf 1/7/2001 voor onbepaalde duur	bedienden	x	
63. UNITED PARCEL SERVICE	5/7/2001	vanaf 5/7/2001 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
64. FERRERO ARDENNES	25/6/2001	vanaf 25/6/2001 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
65. VALEO VISION BELGIQUE	16/5/2001	21/5/2001 - 21/8/2001	arbeiders	x	

Bedrijf	Datum CAO	Duur CAO	Categorie werknemers	Invoering van een of uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid	Uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid tot vrouwelijke werknemers
66. RC ALEUROPE	22/6/2001	1/7/2001 - 31/12/2002	arbeiders	x	
67. LATEXCO	15/5/2001	15/5/2001 - 31/12/2001	arbeiders		x
68. COME A CASA ET VAMOS & CIE	5/5/2001	vanaf 25/4/2001 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
69. TERCA ZON-NEBEKE	7/5/2001	vanaf 7/5/2001 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
70. CHAMPION	15/5/2001	vanaf 25/5/2001 voor 2 weken	arbeiders	x	
71. MECHELSE VEILINGEN	4/4/2001	26/3/2001 - 31/12/2001	alle	x	
72. FRUIBEL	9/5/2001	vanaf 21/5/2001 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
73. SIOEN FABRICS	8/1/2001	vanaf 1/12/2000 voor onbepaalde duur	alle	x	
74. GODIVA	27/9/2001	1/1/2001 - 30/6/2003	arbeiders	x	

Bedrijf	Datum CAO	Duur CAO	Categorie werknemers	Invoering van een of uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid	Uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid tot vrouwelijke werknemers
75. MATCH	4/10/2001	5/10/2001 - 30/12/2001	alle	x	
76. SMUFRIT BELGIUM	8/10/2001	vanaf 8/10/2001 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
77. COMPTOIR GOURMAND	15/10/2001	vanaf 1/7/2001 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
78. ASWEBO	23/10/2001	1/12/2002 - 31/3/2003	arbeiders	x	
79. DE KOBRA	26/9/2001	1/2/2001 - 30/6/2003	arbeiders	x	
80. LADBROKES	8/10/2001	vanaf 1/10/2001 voor onbepaalde duur	alle	x	
81. MECHELSE VEILINGEN	28/9/2001	1/4/2002 - 31/3/2003	alle	x	
82. EUROP ASSISTORCE BELGIUM	12/12/2001	1/1/2002 - 31/12/2004	bedienden	x	
83. PASTRILUX	15/11/2001	vanaf 1/7/2001 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
84. MACHIELS	15/10/2001	vanaf 16/11/2001 voor onbepaalde duur	alle	x	

Bedrijf	Datum CAO	Duur CAO	Categorie werknemers	Invoering van een of uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid	Uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid tot vrouwelijke werknemers
85. COCA-COLA BELGIUM	3/10/2001	1/7/2001 - 30/6/2003	bedienden	x	
86. LA CORBEILLE	18/10/2001	vanaf 18/10/2001 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
87. LA CORBEILLE	2/4/2002	vanaf 2/4/2002 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
88. CARREFOUR BELGIUM	5/12/2001	vanaf 5/12/2001 voor onbepaalde duur	alle (sorteercentrum)	x	
89. CARREFOUR BELGIUM	5/12/2001	vanaf 6/12/2001 voor onbepaalde duur	alle (distributiecentrum)	x	
90. L'UNION DES EXPLOITANTS ELECTRIQUES ET GAZIERES EN BELGIQUE	16/11/2001	vanaf 1/1/2001 voor onbepaalde duur	bedienden	x	
91. SKF	17/1/2002	1/1/2002 - 31/12/2003	arbeiders	x	
92. ISOLAVA GCV	28/9/2001	1/11/2002 - 31/12/2002	arbeiders	x	

Bedrijf	Datum CAO	Duur CAO	Categorie werknemers	Invoering van een of uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid	Uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid tot vrouwelijke werknemers
93. MAAREEN	10/12/2001	vanaf 1/1/2001 voor onbepaalde duur	alle	x	
94. DHL	19/12/2001	1/1/2002 - 31/12/2002	alle	x	
95. AIDE A DOMICILE EN MILIEU RURAL ANNEVOIE	1/7/2001	1/7/2001 - 31/6/2002	arbeiders	x	
96. CAMPIRA BELGIUM	9/4/2002	28/3/2002 - 31/5/2006	arbeiders	x	x
97. PIOTAL	7/9/2001	vanaf 1/01/2001 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
98. TELENET	1/3/2002	vanaf 1/3/2002 voor onbepaalde duur	bedienden	x	
99. EINRICHTUNGEN UND DIENSTE FÜR UNTERBRINGUNG UND ERZIEHUNG	18/12/2001	vanaf 1/1/2001 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
100. EFS - INTERTENT	8/11/2001	vanaf 1/1/2001 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	

Bedrijf	Datum CAO	Duur CAO	Categorie werknemers	Invoering van een of uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid	Uitbreiding van het stelsel van nachtarbeid tot vrouwelijke werknemers
101. CENTRALE DES SERVICES A DOMICILE	31/1/2001	vanaf 1/2/2002 voor onbepaalde duur	alle	x	
102. ALCON- COU- VREUR	21/1/2002	vanaf 1/1/2002 voor onbepaalde duur	alle	x	
103. FUJI HUNT	22/2/2002	vanaf 22/2/2002 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	
104. LATEXCO	27/11/2001	1/1/2002 - 31/12/2002	arbeiders	x	
105. UPC BELGIUM	31/1/2002	vanaf 31/1/2002 voor onbepaalde duur	alle	x	
106. BITAL	31/10/2002	vanaf 19/10/2001 voor onbepaalde duur	arbeiders	x	

BIJLAGE 5

NIS-statistieken

METHODOLOGIE NIS

In bijgevoegde tabellen wordt de nachtarbeid weergegeven van alle arbeidskrachten enerzijds en de loontrekkenden anderzijds en dit opgesplitst per sector voor de jaren 1999-2002.

De cijfers in de tabellen hebben betrekking op het rijk en zijn afkomstig van de enquête naar de arbeidskrachten van het NIS, die sinds 1999 continu wordt georganiseerd.

Binnen deze enquête wordt de vraag gesteld of de werknemer altijd, soms of gewoonlijk of nooit in een bepaald atypisch arbeidsregime werkt. Deze begrippen worden voor de flexibele arbeidstijden in de enquête door het NIS als volgt gedefinieerd:

Altijd	Alle werkdagen
Gewoonlijk	50% van de werkdagen of meer
Soms	Minder dan 50% van de werkdagen
Nooit	Geen nachtwerk tijdens referentieperiode

Nachtarbeid wordt in de enquête naar de beroepsbevolking als volgt omschreven:

"Iemand werkt in het regime van nachtarbeid van zodra de betrokkene arbeid presteert tussen 23 uur en 5 uur. Het gaat telkens om effectief gepresteerde arbeidsuren en niet om bijvoorbeeld verplaatsingen van en naar het werk. "

In de tabellen wordt de penetratiegraad van nachtarbeid naar sector berekend door het aantal arbeidskrachten dat altijd of gewoonlijk 's nachts werkt te delen door het totaal aantal arbeidskrachten binnen de betrokken sector. De resterende categorieën uit de enquête wordt niet in de teller van de breuk opgenomen.

Voor de niet -loontrekkenden is geen aparte tabel gemaakt omwille van de grote schommelingen voor deze groep binnen bepaalde sectoren in de loop van de beschouwde periode. Deze variaties, maar ook de variaties voor de horecasector, zijn het gevolg van steekproeffouten die toenemen naarmate de enquêt cijfers meer gedetailleerd geventileerd worden.

Ook de penetratiegraad in de primaire sector (Nace A en B) wordt niet weergegeven omwille van het relatief beperkt aantal loontrekkenden in deze sectoren en de hieruit sterk schommelende resultaten van jaar tot jaar. Hetzelfde geldt voor de sector P.

De penetratiegraden die zich boven het Europese cijfer situeren werden grijs ingekleurd.

Het totaalniveau heeft betrekking op alle activiteitensectoren (A tem Q) en niet enkel op de in de tabel opgenomen sectoren (C tem O).

Er dient opgemerkt te worden dat elke steekproefenquôte bepaalde soorten fouten met zich meebrengen op het gebied van de resultaten (fouten te wijten aan het toevallige karakter van de trekking en aan het non-responsfenomeen, observatiefouten, betrouwbaarheidsval). Er kan echter wel worden gesteld dat de resultaten van de Belgische steekproefenquôte vrij juiste schattingen geven voor de voornaamste deelpopulaties (op het niveau van België en van de gewesten), maar naarmate men een gedetailleerdere classificatie van de resultaten (schattingen) nastreeft, wordt de relatieve kans op toevalsfouten groter.

NACHTARBEID NAAR NACE-1 ACTIVITEITENSECTOR- EVOLUTIE 1999-2002 - WERKENDEN (1)													
NACE	SECTOR	MANNEN				VROUWEN				TOTAAL			
		1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002
C	Winning van delfstoffen	2,2	5,0	4,0	1,9	4,8				2,7	4,5	3,6	1,8
D	Industrie	8,8	8,5	7,9	7,3	1,2	2,1	1,4	2,1	7,1	7,0	6,4	6,1
E	Energie	2,9	2,9	0,9	2,5		0,9		2,5	2,5	2,6	0,7	2,5
F	Bouw	0,6	0,5	1,0	0,7	0,6				0,6	0,5	0,9	0,7
G	Groot- en kleinhandel	3,6	4,4	3,6	4,5	0,9	0,9	0,9	0,9	2,3	2,7	2,3	2,8
H	Horeca	26,7	25,5	20,6	26,0	14,9	15,0	16,9	13,5	20,7	20,2	18,8	19,8
I	Vervoer, opslag en communicatie	11,8	11,7	9,5	10,7	7,9	4,3	5,6	4,8	10,9	10,1	8,6	9,5
J	Financiële sector	1,1	0,8	0,4	0,5	0,4	0,2	0,6	0,1	0,8	0,5	0,5	0,3
K	Onr. Goederen, verhuur, diensten	3,9	3,9	3,8	3,1	1,1	0,8	0,5	0,8	2,7	2,6	2,4	2,2
L	Openbaar bestuur	5,7	5,8	6,0	5,7	0,8	1,1	1,0	0,9	3,6	3,8	3,8	3,5
M	Onderwijs	0,8	0,9	1,6	1,3	0,5	0,6	0,9	0,6	0,6	0,7	1,1	0,8
N	Gezondheidszorg	7,5	5,6	7,1	6,8	7,3	6,3	6,2	7,3	7,3	6,2	6,5	7,2
O	Gemeenschaps voorzieningen	6,2	6,7	5,8	7,0	1,9	2,2	2,0	1,6	3,9	4,3	3,9	4,1
TOTAAL		6,4	6,3	5,7	6,0	3,1	2,9	2,9	3,0	5,0	4,9	4,6	4,7

BRON: NIS, (1) Evolutie van het aantal personen dat gewoonlijk of altijd 's nachts werkt ten opzichte van alle werkenden, per sector, NACE - 1

NACHTARBEID NAAR NACE-1 ACTIVITEITENSECTOR - EVOLUTIE 1999-2002 - LOONTREKKENDEN (2)													
NACE	SECTOR	MANNEN				VROUWEN				TOTAAL			
		1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002
C	Winning van delfstoffen	2,5	5,2	4,3	2,0					2,1	4,7	3,8	1,9
D	Industrie	8,9	8,5	7,9	7,5	1,0	1,9	1,3	2,1	7,1	7,0	6,3	6,2
E	Energie	3,0	2,9	0,9	2,5		0,9		2,6	2,6	2,6	0,7	2,5
F	Bouw	0,5	0,5	0,7	0,5					0,5	0,4	0,6	0,5
G	Groot- en kleinhandel	2,0	3,0	1,9	3,1	0,6	0,4	0,3	0,3	1,3	1,7	1,1	1,7
H	Horeca	18,1	19,8	13,7	18,7	5,4	8,2	9,8	5,2	11,6	13,8	11,7	11,6
I	Vervoer, opslag en communicatie	11,6	11,6	9,4	10,7	7,2	4,2	5,8	4,8	10,6	10,0	8,6	9,5
J	Financiële sector	1,0	0,5	0,4	0,4	0,5	0,2	0,4		0,7	0,4	0,4	0,2
K	Onr. Goederen, verhuur, diensten	4,1	3,9	3,1	2,6	1,1	0,3	0,4	0,7	2,6	2,3	1,8	1,7
L	Openbaar bestuur	5,7	5,8	6,0	5,7	0,8	1,1	1,0	0,9	3,6	3,8	3,9	3,5
M	Onderwijs	0,8	0,9	1,5	1,3	0,5	0,6	0,9	0,6	0,6	0,7	1,1	0,8
N	Gezondheidszorg	8,3	4,5	7,1	6,9	7,7	6,8	6,7	7,9	7,8	6,3	6,8	7,7
O	Gemeenschaps voorzieningen	5,8	5,6	5,8	5,1	2,0	2,3	1,8	1,4	3,8	3,9	3,8	3,2
TOTAAL		6,1	6,0	5,4	5,6	2,7	2,5	2,5	2,7	4,6	4,5	4,2	4,3

BRON: NIS, (2) Evolutie van het aantal personen dat gewoonlijk of altijd 's nachts werkt als loontrekkende ten opzichte van alle werkende als loontrekkende, per sector, NACE - 1